

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Диджитал-облік»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Ризики впровадження цифрових технологій в обліку і контролі у
ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»»»**

здобувачки Майки Анни Віталіївни

Науковий керівник: д.е.н., професор Ю.Б. Слободяник

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор О.А. Петрик

Київ – 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 75 сторінки, 11 таблиць, 1 рисунок, список використаних джерел з 32 найменувань, додатки.

«Ризики впровадження цифрових технологій в обліку і контролі у ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»»»

Об'єктом дослідження є цифрові технології в обліку і контролі та ризики їх впровадження у діяльність суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні та практичні аспекти впровадження цифрових технологій в облікову та контрольну діяльність підприємства, а також оцінка пов'язаних з цим ризиків у сфері безпеки даних, ефективності та нормативного регулювання.

Мета дослідження. Розкрити особливості впровадження цифрових технологій в обліковій та контрольній системах ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», проаналізувати пов'язані з цим ризики та обґрунтувати напрями їх мінімізації.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- визначити роль і напрями застосування цифрових технологій в обліку і контролі сучасного підприємства;
- дослідити ризики, що виникають у підприємств у зв'язку з упровадженням цифрових технологій в обліку і контролі;
- охарактеризувати особливості застосування цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- проаналізувати проблемні питання, що виникають в процесі застосування цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- дослідити переваги і недоліки застосування цифрових технологій в обліку ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- проаналізувати ризики застосування цифрових технологій в контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- визначити перспективи впровадження цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»».

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. У роботі досліджено сучасні тенденції цифровізації бухгалтерського обліку, класифіковано та охарактеризовано основні ризики, пов'язані з використанням хмарних технологій, блокчейну, штучного інтелекту в облікових процесах. Надано оцінку цифровим платформам, які застосовуються у ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ». Обґрунтовано напрямки удосконалення інформаційної інфраструктури підприємства з урахуванням специфіки малого бізнесу.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025.

Рік захисту роботи: 2025.

Ключові слова: облік, контроль, цифрові технології, ризики, хмарні сервіси, блокчейн, штучний інтелект, інформаційна безпека.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ У ТОВ «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «ТЕО-АУДИТ»	6
1.1 Роль і напрями застосування цифрових технологій в обліку і контролі на сучасному підприємстві	6
1.2 Ризики впровадження цифрових технологій в обліку і контролі сучасних підприємств.....	17
1.3 Аналіз ключових цифрових платформ та програмного забезпечення обліку та контролю.....	23
1.4 Проблемні питання використання цифрових технологій в обліку і контролі у ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»».....	28
РОЗДІЛ 2 СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ У ТОВ «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «ТЕО-АУДИТ»».....	32
2.1 Дослідження поточного стану цифровізації облікових і контрольних процесів на ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»».....	32
2.2 Переваги та обмеження використання цифрових технологій у діяльності ТОВ «ТЕО-АУДИТ».....	38
2.3 Аналіз ризиків застосування цифрових інструментів в контролі у ТОВ «ТЕО-АУДИТ».....	47
2.4 Шляхи мінімізації ризиків, заходи для підвищення ефективності цифрових технологій та перспективи подальшого розвитку цифровізації та контролю в ТОВ «ТЕО-АУДИТ».....	51
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах цифрова трансформація охоплює всі сфери економіки, включаючи бухгалтерський облік та контроль. Впровадження цифрових технологій, таких як штучний інтелект, хмарні технології, блокчейн та великі дані, сприяє підвищенню ефективності управлінських процесів, зменшенню витрат і мінімізації людського фактору. Разом із тим ці інновації супроводжуються низкою ризиків, які можуть суттєво вплинути на безпеку даних, точність звітності та стабільність підприємства, особливо у секторі малого бізнесу, що актуалізує необхідність критичного дослідження відповідної проблематики в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впровадження цифрових технологій в облік розглядається у працях О. Євсєєвої, Н. Іванової, О. Скорби, А. Яковенка, Т. Гнатьєвої та В. Мельничука, які висвітлюють переваги автоматизації, ІІІ та хмарних рішень у бухгалтерському обліку. Утім, недостатньо вивченими залишаються аспекти ризиків при впровадженні зазначених технологій у малих підприємствах, таких як ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», з урахуванням їх обмежених ресурсів, використання застарілого програмного забезпечення та потреби у підвищенні цифрової грамотності персоналу. Це і зумовлює необхідність поглибленого вивчення даної теми.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розкриття теоретичних та організаційних особливостей впровадження цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», обґрунтування напрямів їх удосконалення. Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- визначити роль і напрями застосування цифрових технологій в обліку і контролі сучасного підприємства;
- дослідити ризики, що виникають у підприємств у зв'язку з упровадженням цифрових технологій в обліку і контролі;
- охарактеризувати особливості застосування цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;

- проаналізувати проблемні питання, що виникають в процесі застосування цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- дослідити переваги і недоліки застосування цифрових технологій в обліку ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- проаналізувати ризики застосування цифрових технологій в контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»»;
- визначити перспективи впровадження цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-Аудит»».

Об'єкт дослідження. Цифрові технологій в обліку і контролі та ризики їх впровадження у ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ».

Предмет дослідження. Теоретичні, організаційні та практичні аспекти впровадження цифрових технологій в обліку і контролі ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети застосовано загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз наукових джерел (для систематизації теоретичних засад); порівняльний аналіз (для зіставлення функціоналу програмного забезпечення, аналізу витрат і ефективності цифровізації); метод індукції та дедукції (для виявлення та оцінювання ризиків); узагальнення (для формування висновків і рекомендацій).

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Практична значущість полягає в можливості застосування висновків та рекомендацій, сформульованих у процесі дослідження, для удосконалення облікових і контрольних процесів у ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ»» в умовах цифрової трансформації. Зокрема, були систематизовані основні ризики впровадження цифрових технологій, проаналізовано наявну інформаційну інфраструктуру підприємства та запропоновано конкретні напрями її вдосконалення з урахуванням особливостей малого бізнесу. Методичні підходи, розроблені в роботі, можуть бути застосовані іншими компаніями, що функціонують в умовах обмежених ресурсів. Теоретичні узагальнення можуть бути основою подальших досліджень у сфері цифровізації обліку.

Інформаційна база дослідження включає наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, аналітичні дані та звіти консалтингових компаній, нормативно-правові акти України, внутрішню документацію ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», а також статистичну інформацію з офіційних джерел.

Апробація результатів. Результати дослідження були апробовані на Х Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» (м. Київ, КНЕУ, 25 квітня 2025 року) з публікацією тез на тему «Ризики впровадження сучасних інформаційних технологій в діяльності малих аудиторських фірм».

Структура роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ У ТОВ «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «ТЕО-АУДИТ»

1.1 Роль і напрями застосування цифрових технологій в обліку і контролі на сучасному підприємстві

У сучасних умовах методи бухгалтерського обліку зазнають фундаментальних змін через стрімкий розвиток інформаційних технологій та їх інтеграцію у фінансові процеси. Тенденція до цифровізації охоплює широкий спектр технологій, які трансформують традиційні підходи до бухгалтерського обліку, підвищуючи його ефективність і точність водночас зменшуючи ризики, пов'язані з людським фактором.

Впровадження сучасних технологій бухгалтерського обліку, таких як автоматизація облікових процесів, штучний інтелект, великі дані (Big Data), блокчейн та хмарні технології, можуть допомогти компаніям оптимізувати свою діяльність, зменшити витрати і підвищити прибутки. Основні тенденції розвитку цифрових технологій у бухгалтерському обліку наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Ключові тенденції у сфері цифрових технологій у бухгалтерському обліку [1]

№ з/п	Тенденція	Опис
1	2	3
1	Автоматизація процесів	Використання програмного забезпечення для автоматизації рутинних бухгалтерських операцій і облікових процесів.
2	Хмарні технології	Перенесення облікових систем і даних в «хмару», що забезпечує доступ з будь-якої точки світу та зменшує витрати на інфраструктуру.
3	Штучний інтелект (AI)	Застосування AI для прогнозування фінансових трендів, автоматизації рутинних завдань, виявлення шахрайства.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
4	Блокчейн	Використання технології блокчейн для забезпечення прозорості і достовірності фінансових транзакцій.
5	Інтеграція з іншими системами	Інтеграція бухгалтерських систем з ERP, CRM та іншими бізнес-системами для покращення управлінських процесів.
6	Аналітика великих даних (Big Data)	Використання аналітики великих даних для отримання глибших бізнес-інсайтів і стратегічного планування.
7	Електронні документи та підписи	Перехід на електронні документи і підписи для підвищення ефективності облікових процесів і зменшення паперових витрат.
8	Кібербезпека	Зміцнення заходів кібербезпеки для захисту бухгалтерських даних від зловмисних атак і витоків інформації.

Інновації в бухгалтерському обліку дозволяють підвищити ефективність управлінських рішень, зменшити ймовірність помилок у фінансових розрахунках і швидше реагувати на зміни ринкової кон'юнктури. Це робить фінансову звітність більш точною, своєчасною у поданні та прозорою, маючи вирішальне значення для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень.

Дослідження ефективності облікових інновацій в контексті скорочення витрат та збільшення доходів компанії охоплюють різні аспекти. О. Євсєєва, Н. Іванова та О. Скорба, зазначають, що цифрові інновації, особливо автоматизація облікових процесів, дозволяють значно знизити операційні витрати, скоротити час на обробку даних та підвищити продуктивність роботи бухгалтерії [1].

А. Яковенко, Т. Гнат'єва та В. Мельничук зазначають, що використання алгоритмів штучного інтелекту (ШІ) дозволяє оптимізувати процеси прогнозування, аналізу даних та управління витратами, яке сприятиме підвищенню точності звітності [2].

Без сумніву, за останні два роки ШІ став невід'ємною частиною повсякденного життя кожної людини. Впровадження його в бізнес-діяльність не є чимось неочікуваним. Технологія використовується для швидкої обробки, аналізу, зберігання та збереження великих обсягів інформаційних ресурсів.

У літературі часто обговорюється можливість повної заміни людей ШІ у різних сферах, зокрема й у бухгалтерії. Однак цього ще не сталося, оскільки унікальне поєднання креативності, досвіду та професійної компетентності дає

бухгалтерам перевагу над ШІ. Тим не менш, ШІ може значно покращити роботу бухгалтерів і має потенціал для використання у їхній професійній діяльності. Однак бухгалтери повинні проявляти неабияку активність у вирішенні проблем, пов'язаних із впливом ШІ на їхню сферу діяльності. Це передбачає безперервну освіту, розвиток професійних навичок і залучення до процесів управління, щоб підвищити свою значущість і компетентність у прийнятті рішень. ШІ можна використовувати для автоматизації бухгалтерських процесів, таких як обробка великих обсягів даних, класифікації і категоризації інформації, виявленні незвичайних закономірностей і запобіганню шахрайства. Однією з головних переваг використання ШІ в бухгалтерських процесах є можливість швидко обробляти великі обсяги даних. Машинний алгоритм аналізує та інтерпретує дані набагато швидше, ніж людина, таким чином скорочується час, необхідний для підготовки звітів та прийняття рішень. Крім того, ШІ може підвищити точність і надійність бухгалтерських даних, автоматизована обробка даних за допомогою алгоритмів ШІ допомагає уникнути помилок зумовлених людським фактором та забезпечити узгодженість даних [3].

Використання ШІ в сфері аудиту вже продемонструвало значний прогрес у підвищенні точності, ефективності та надійності аудиторського процесу. Цей прогрес відкриває нові можливості для вдосконалення аудиторської практики та більш об'єктивної і всебічної оцінки фінансового стану компанії. Наприклад, KPMG використовує інструмент машинного навчання KPMG Clara для автоматизації рутинних процесів аудиту, таких як перевірка документів та розпізнавання фінансової звітності [4]. Використовуючи KPMG Clara, компанія може ефективно обробляти великі обсяги даних, виявляти показники, які можуть свідчити про фінансові порушення або помилки і швидко робити висновки про достовірність фінансової звітності [3].

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку активно розвиваються завдяки використанню технологій хмарних сервісів (Cloud services). У зв'язку з цим компаніям сьогодні пропонують різноманітні варіанти впровадження бухгалтерського програмного забезпечення, включаючи desktop-клієнт та web-

клієнт. Облік у хмарному середовищі не тільки впливає на зберігання та узагальнення облікових даних, але й значно спрощує їх зберігання та передачу. На етапі зберігання бухгалтерської інформації хмарні сервіси дозволяють бухгалтерам розширити ємність сховища, автоматично створювати резервні копії даних і забезпечувати безпеку та доступність у разі виникнення проблем. Активне використання хмарних технологій значно спрощує передачу бухгалтерської інформації користувачам. У таких випадках доступ до бухгалтерських даних можна отримати через інтернет з будь-якої точки світу і з будь-якого пристрою, що дозволяє сучасним бухгалтерам працювати віддалено, співпрацювати між собою і виконувати роботу в режимі реального часу. Така ситуація несе в професію бухгалтера нові характеристики, такі як віддалена робота, ненормований і гнучкий робочий графік та особистий тайм-менеджмент. Іншими словами, традиційна бухгалтерська рутинна трансформується в гнучку і мобільну роботу з розширеними можливостями для спілкування та особистого розвитку. Ще однією перевагою використання хмарних сервісів є вбудовані заходи безпеки, такі як шифрування даних і двофакторна автентифікація, які забезпечують більш високий рівень захисту конфіденційних даних від несанкціонованого доступу. На сьогоднішній день інтернет-сервіси, засновані на хмарних технологіях – високоефективні [5].

Використання хмарних технологій, для ведення бухгалтерського обліку, має низку переваг, які наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Переваги використання хмарних технологій [5]

№ з/п	Перевага	Характеристика
1	2	3
1	Доступність	Віддалений доступ до інформації та даних, які зберігаються на хмарі з будь-якого пристрою користувача (телефон, комп'ютер, планшет тощо), який має доступ до мережі Інтернет
2	Мобільність	Користувач не має прив'язаності до конкретного місця роботи, доступ до хмари він може отримати в будь-який час і з будь-якої точки світу
3	Економічність	Хмари дають змогу знизити капітальні витрати, адже користувачу не потрібно купувати потужні системи комп'ютерів та комплектуючих, наймати працівників з їх обслуговування, таким чином він економить ці витрати, які можна навпаки вкласти в додатковий розвиток власного бізнесу

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
4	Відновлення даних	У хмарах наявна можливість резервного копіювання даних, що дозволяє їх легко відновити у разі раптової втрати
5	Вибір	Наявний широкий спектр різних хмарних програм, що дає можливість обрати ту, яка найбільше підходить для відповідного підприємства – за функціоналом, інтерфейсом, можливостями й іншими потребами користувачів
6	Підтримка	Усі оновлення програм відбуваються автоматично і не потребують необхідності зупинити роботу підприємств і компаній
7	Гнучкість	Хмара надає всі ресурси для її використання автоматично, а також дає змогу змінювати доступ до інформації, кількість користувачів тощо
8	Вартість і витрати на обслуговування	Компанія отримує великий спектр можливостей за відносно не великі кошти, при цьому зникають потреби на придбання власних окремих серверів, їх ремонт, сплату електроенергії, адже це є власністю провайдера, і витрати за них він несе виключно самостійно

Наведені вище переваги демонструють зручність використання хмарних технологій в бухгалтерському обліку та формують ідею про потенціал в значному прогресі для компаній [5].

Завдяки розвитку технологій великих даних (Big Data) та аналізу даних (Data Analytics) значно трансформуються системи бухгалтерського обліку та звітності. Через зростання обсягів даних, які з'являються в ході господарської діяльності сучасних бізнесів, відкрито нові, широкі, можливості для розширення контролю та бухгалтерського обліку.

Технології великих даних збирають і аналізують великі обсяги структурованої і неструктурованої інформації з різноманітних джерел, в тому числі фінансових операцій даних про клієнтів тощо. Завдяки цьому бухгалтери швидше реагуватимуть та виявлятимуть податкові та фінансові проблеми, які виникли.

В наш час у бізнесі обсяги даних значно збільшуються в порівнянні з минулим, тому технологія аналізу великих даних грає не останню роль в діяльності підприємств. Адже вони дозволяють виявити та використовувати приховані взаємозв'язки між різними показниками діяльності та факторами їх впливу. Такі програмні продукти, як Microsoft Power BI, SAS, Tableau, Apache Spark тощо, обробляють великі масиви даних, підвищуючи точність прогнозування та планування бізнес-процесів. Дана технологія розширює можливості не лише для бухгалтерського, а й для управлінського обліку.

Використання технологій великих даних надає конкурентну перевагу консалтинговим компаніям. Хоча бухгалтерські інформаційні системи зазвичай не відповідають критеріям великих даних, при роботі з великими даними важливими є наступні принципи:

- Горизонтальна масштабованість: диференціація і деталізація даних в обчислювальних об'єктах призводить до збільшення кількості обчислювальних вузлів, по яких ці дані розподіляються, обробка яких повинна здійснюватися без шкоди для продуктивності.
- Стійкість до відмови в функціонуванні: відносно обмежена кількість обчислювальних вузлів в інформаційних системах окремих підприємств у порівнянні з кластерами великих даних означає, що ІТ-обладнання може вийти з ладу і потрібні запобіжні заходи.
- Розташування даних: як і у випадку з великими даними, посилання розподіляються між кількома комп'ютерними вузлами, фізично розміщуються на одному сервері, а обробляються на іншому.

Тому підходи і методи, пов'язані з роботою з великими масивами даних, слід розглянути для використання в бухгалтерському обліку, особливо в сфері управлінського обліку. Наприклад, методи аналізу великих даних міжнародної консалтингової компанії McKinsey, що спеціалізується на вирішенні проблем стратегічного управління, включають:

- методи інтелектуального аналізу даних;
- злиття та інтеграцію даних;
- імітаційне моделювання;
- візуалізацію аналітичних та інших даних [6, 7].

Інноваційна технологія блокчейн пропонує якісно новий рівень безпеки та прозорості для ведення облікових записів, що робить її потенційним каталізатором глибоких змін у сфері традиційного бухгалтерського обліку. Блокчейн часто розглядають як основу для революції в інформаційній архітектурі, яка є критично важливою для фінансових установ та широкого спектра інших галузей економіки.

Інтеграція технології блокчейн з аспектами професійного бухгалтерського обліку має потенціал для боротьби з шахрайством та викривленням інформації, а також для надання високоякісної інформації про процеси всередині та за межами організації [1]. Застосування блокчейн-технологій відкриває нові можливості для ведення цифрових журналів транзакцій та бухгалтерських книг. Ключовою особливістю є неможливість зміни або видалення вже зафіксованих даних, оскільки кожна нова подія підтверджується попередньою історією. Це забезпечує високий рівень захисту баз даних від несанкціонованого втручання або втрати інформації, а також дозволяє реалізовувати певні функції конфіденційності. Завдяки сучасним криптографічним рішенням, консалтингові компанії можуть використовувати спільну інфраструктуру для зберігання важливих даних. Простіше кажучи, блокчейн створює умови для миттєвого та одночасного відображення транзакцій для всіх зацікавлених сторін (бухгалтерів, аудиторів, компаній тощо) в єдиній головній книзі, навіть якщо кожен з них використовує власну систему обліку.

Основними перевагами впровадження блокчейну є: підвищена прозорість та беззаперечна визначеність щодо прав власності, історії активів та зобов'язань. Забезпечення цілісності облікової інформації шляхом інтеграції цієї технології в стандартні бізнес-процеси, значне підвищення ефективності за рахунок автоматизації контрольних функцій, що зменшує обсяг ручної роботи, усуває надмірне дублювання даних та необхідність регулярних дорогих перевірок, а також мінімізує ймовірність помилок.

У сфері бухгалтерського обліку та аудиту контакти з клієнтами автоматизовані програмними інструментами на базі блокчейн, тому вони гарантують виконання договірних зобов'язань без потреби в посередниках. Ці контракти автоматично ініціюють виконання певних дій при настанні заздалегідь визначених умов.

Наприклад, можна автоматично здійснювати переказ коштів між сторонами після виконання певних критеріїв, що виключає необхідність ручної перевірки та знижує ризики помилок і затримок [8].

Прикладів впровадження технології блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті в Україні небагато. Найвідомішим прикладом є проєкт «Електронний агроном», який використовує блокчейн для управління сільськогосподарськими даними, включаючи облік ресурсів та транзакцій.

У 2020 році Міністерство цифрової трансформації України також оголосило про ініціативу впровадження блокчейну в державні земельні кадастри, митницю, реєстрацію майнових прав та пілотний проєкт Національного банку «Електронна гривня», що свідчить про зацікавленість у впровадженні цієї технології в державні процеси. Інші ініціативи щодо впровадження блокчейну в державні процеси, свідчать про зростання інтересу до цієї технології в країні. Україна робить кроки для інтеграції блокчейну у свої фінансові та адміністративні процеси, хоча технологія ще не набула широкого розповсюдження.

Деякі міжнародні аудиторські та консалтингові компанії також впровадили технологію блокчейн в аудит в Україні. Наприклад, PwC та Deloitte в Україні активно вивчають потенціал використання блокчейну у фінансовому менеджменті та аудиті. Ці компанії надають своїм клієнтам рішення на основі цієї технології для підвищення прозорості фінансових операцій та автоматизації процесу аудиту [9].

Для ефективного управління витратами та збільшення прибутків підприємств важливе значення мають такі прогресивні підходи, як автоматизація облікових процедур, запровадження цифрового документообігу та застосування ІІІ. В умовах воєнного стану в Україні та складній економічній ситуації ці нововведення стають особливо актуальними, оскільки компанії змушені пристосовувати свої облікові системи до нових обставин для збереження конкурентоспроможності. Важливою тенденцією є перехід на хмарні платформи, що забезпечують розширені можливості доступу та опрацювання бухгалтерської інформації. У період війни, коли звичні методи роботи ускладнені, хмарні рішення дозволяють компаніям підтримувати операційну діяльність незалежно від їхнього фізичного розташування [9]. Окрім цього, стандартні процеси можуть бути автоматизовані, що скорочує потребу в ручній праці. Основні фактори, що

спонукають до впровадження інноваційних рішень у сфері бухгалтерського обліку, узагальнено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Фактори, що зумовлюють впровадження інноваційних рішень

№ з/п	Чинник	Опис
1	Технологічна готовність	Наявність сучасних технологій для автоматизації обліку та аналізу даних, що підвищує ефективність роботи бухгалтерії.
2	Підтримка керівництва	Активна підтримка інновацій з боку керівництва підприємства, що формує позитивне ставлення до змін серед працівників.
3	Підготовка кадрів	Інвестиції в навчання бухгалтерів, яке стосується нових технологій і методів обліку, що знижує опір змінам.
4	Відкритість інформаційного середовища	Сприяння обміну знаннями та досвідом, що допомагає уникати помилок при впровадженні нових рішень.
5	Ринкові умови й тиск	Впровадження інновацій для збільшення конкурентоспроможності та забезпечення потреб клієнтів.

Джерело: [9]

Ю. Костенко, А. Бойко та А. Денчук здійснили опитування серед 50 фінансових керівників та бухгалтерів з 15 компаній, що представляють різні сектори економіки та вже використовують автоматизовані системи бухгалтерського обліку [9]. Основною метою цього дослідження було з'ясування впливу автоматизації на зниження операційних витрат і покращення якості управлінських рішень, а також оцінка загальних змін у фінансових показниках компаній після впровадження нової технології.

Дослідження було структуроване у двох частинах. Перша частина містила запитання, спрямовані на оцінку динаміки операційних витрат до та після автоматизації. Зокрема, аналізувалися зміни у часі, необхідному для обробки фінансової інформації, кількості помилок у звітності, витратах на підтримку облікових систем та чисельності персоналу бухгалтерії. Ключовим завданням було виявити, яким чином автоматизація сприяла скороченню цих витрат та оптимізації використання ресурсів. Результати першого етапу дослідження наведені в табл. 1.4., де наочно продемонстровано позитивний вплив автоматизації на зменшення витрат та підвищення ефективності облікових процесів.

Таблиця 1.4 – Вплив автоматизації облікових процесів на операційні витрати компаній [9]

№ з/п	Показник	До автоматизації	Після автоматизації	Зміна (%)
1	Час на обробку фінансових даних (годин/місяць)	120	40	-66,67
2	Кількість помилок у звітах	15	3	-80,00
3	Витрати на обслуговування (грн/місяць)	25000	15000	-40,00
4	Кількість працівників у бухгалтерії	10	6	-40,00
5	Загальне задоволення від автоматизації	60%	90%	+50,00

Проведене дослідження підтверджує, що автоматизація бухгалтерського обліку має значний позитивний вплив на скорочення видатків компаній. Це не лише дозволяє заощадити час та мінімізувати кількість помилок, але й призводить до зниження операційних витрат, підвищуючи конкурентоспроможність підприємств в умовах нестабільності, зокрема спричиненої такими факторами, як війна. У сучасних реаліях автоматизація перестає бути просто перевагою, перетворюючись на необхідну умову для виживання та зростання бізнесу.

Друга частина дослідження була присвячена аналізу впливу автоматизації обліку на основні фінансові індикатори компаній: на динаміку доходів, витрат та рентабельності. Одним із головних завдань було визначення, яким чином впровадження автоматизованих систем впливає на прибутковість компаній та чи дійсно відбувається скорочення сукупних витрат на функціонування бухгалтерської служби. З цією метою керівникам та бухгалтерам було запропоновано оцінити не лише зміни в їхній операційній діяльності, але й вплив цих змін на фінансову стійкість та стратегічне планування розвитку бізнесу (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Вплив автоматизації на фінансові показники компаній [9]

№ з/п	Показник	До автоматизації	Після автоматизації	Зміна (%)
1	Середній дохід компанії (млн грн/рік)	5,5	6,3	+14,55
2	Операційні витрати (млн грн/рік)	2,2	1,5	-31,82
3	Витрати на утримання бухгалтерського відділу (тис. грн/рік)	500	350	-30,00
4	Рівень рентабельності (%)	20	22	+10,00

Згідно з даними табл. 1.5, після впровадження автоматизованих систем обліку спостерігалось зростання середнього доходу компаній з 5,5 млн грн до 6,3 млн грн на рік, що становить збільшення приблизно на 14,55%. Це покращення пояснюється як оптимізацією робочих процесів, що призвела до зниження витрат, так і загальним підвищенням ефективності управління фінансами. Опитані представники компаній відзначили, що автоматизація сприяла оперативності у прийнятті управлінських рішень, яка позитивно вплинула на їхню прибутковість. Автоматизований аналіз фінансової інформації став швидшим і точнішим, що дозволило керівництву своєчасно реагувати на зміни ринку та вносити необхідні корективи.

Важливим показником, що відображає вплив автоматизації, є рівень прибутковості, який збільшився на 10%, з 20% до 22%. Рентабельність є комплексним індикатором, що відображає співвідношення між доходами та витратами підприємства. Зростання цього показника свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів та оптимізацію витрат без негативного впливу на основні виробничі процеси. Позитивна динаміка прибутковості також є ознакою зміцнення фінансової стабільності компанії в умовах нестабільного економічного середовища.

Отже, згідно з дослідженням було виявлено, що запровадження автоматизованих систем бухгалтерського обліку має позитивний вплив на фінансові результати підприємств, надаючи їм змогу не лише зменшити витрати, але й збільшити доходи та рентабельність. Це, у свою чергу, сприяє їхній

довготривалої стабільності та здатності конкурувати на ринку. Оптимізація управління фінансами на підприємствах є однією з ключових задач для забезпечення ефективності їхньої діяльності в умовах сучасної ринкової економіки.

У цьому контексті традиційні підходи до бухгалтерського обліку часто не відповідають потребам компаній через значні витрати часу та праці, повільну обробку даних, несвоєчасне оновлення інформації та обмежені можливості для аналізу. Це створює суттєві перешкоди для ефективного розпорядження фінансовими ресурсами, уповільнює процес прийняття управлінських рішень та ускладнює адаптацію до змін зовнішнього середовища [9].

1.2 Ризики впровадження цифрових технологій в обліку і контролі сучасних підприємств

Перехід на цифрові методи в обліку стратегічно важливі для розвитку підприємств, але вони пов'язані з низкою викликів, що охоплюють не лише технічну реалізацію, а й більш широкі організаційні, економічні та культурні аспекти. Однією з основних труднощів є невідповідність між швидкістю розвитку цифрових інновацій та здатністю компаній їх ефективно застосовувати. У сучасному бізнес-середовищі, де ключовими вимогами – це гнучкість та продуктивність, компанії часто змушені впроваджувати нові технологічні рішення без ретельного аналізу їхньої необхідності. Ця проблема поглиблюється через відсутність єдиних норм у розробці та інтеграції цифрових платформ [10].

Проблеми безпеки облікових даних та захисту інформації в умовах цифровізації розглядають С. Легенчук, М. Городиський і Н. Майстренко, які дослідили питання безпеки облікових даних та захисту інформації в умовах цифровізації, наголосивши на необхідності адаптації облікових систем до вимог Інтернету речей [11].

Додатковою серйозною перешкодою є конфлікт між консервативними управлінськими практиками та прогресивними підходами, які пропонує цифровізація. Чимало компаній зберігають централізовані та ієрархічні моделі управління, що стає на заваді впровадженню адаптивних цифрових платформ, орієнтованих на розподілене прийняття рішень. Цей конфлікт особливо проявляється у великих підприємствах, де процес пристосування до нововведень часто стикається з внутрішнім опором з боку управлінців. Скажімо так, у компаніях, де домінує традиційна система звітування, цифрові платформи сприймаються лише як інструмент для автоматизації, а не як стратегічний ресурс для розвитку.

Технологічний вимір також вимагає окремого аналізу. Значна кількість підприємств відчуває брак комплексного підходу до оновлення своєї інформаційної інфраструктури, що робить нові платформи несумісними з існуючими системами. Наприклад, інтеграція платформ для обробки великих даних в українських сільськогосподарських підприємствах часто ускладнюється застарілим програмним забезпеченням, яке не відповідає сучасним стандартам обробки інформації. Більше того, навіть за умов доступності передових технологічних рішень, їхнє ефективне застосування стримується недостатньою якістю даних з внутрішніх джерел.

Перехід на цифрові методи обліку передбачає значні фінансові вкладення не лише на етапі впровадження платформи, але й на її подальше обслуговування та модернізацію. Для малих і середніх підприємств (МСП) ці витрати можуть виявитися критичними, особливо за умов обмежених можливостей фінансування. Навіть великі компанії часто ставлять під сумнів економічну доцільність цифрових проєктів, оскільки окупність інвестицій не завжди є гарантованою. До цього переліку проблем додаються також питання кібернетичної безпеки. Збільшення обсягів даних та хмарні технології [10].

Однією з ключових проблем, що постають перед компаніями при переході на сучасні методи обліку, є недостатня інтеграція нових технологій у наявні облікові системи. Це обмежує можливості автоматизації та впорядкування

облікових процесів. Відсутність єдиної стратегії впровадження сучасних рішень призводить до роздробленості інформаційних потоків, що ускладнює комплексний аналіз фінансової діяльності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ще одним викликом є нерозвинена інформаційна інфраструктура в багатьох компаніях, що перешкоджає повноцінній інтеграції новітніх технологій та забезпеченню їхньої ефективної роботи. Крім того, існує певний опір змінам з боку персоналу, зумовлений побоюваннями щодо втрати роботи через автоматизацію або недостатнім розумінням переваг сучасних технологій.

Ці фактори ускладнюють модернізацію облікової системи компанії та знижують результативність впровадження інноваційних рішень. Для успішного подолання цих перешкод компаніям необхідно розробити чітку стратегію розвитку інформаційної інфраструктури, забезпечити активну підтримку керівництва та провести відповідне навчання персоналу. Лише за умови створення єдиної інтегрованої системи обліку, яка об'єднає всі інформаційні потоки, компанії зможуть максимально ефективно використовувати сучасні технології для оптимізації управління фінансами.

На практиці впровадження методів обліку вимагає не лише технічної модернізації системи обліку, але й належної підготовки персоналу, адаптації організаційної структури та застосування нових принципів фінансового менеджменту. Важливою умовою успішного впровадження є гармонізація облікової політики компанії з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), в результаті чого підвищиться довіра інвесторів та полегшиться доступ до зовнішніх джерел фінансування [9].

Застосування ІІІ спрямоване на вдосконалення та спрощення обробки фінансової інформації шляхом підвищення продуктивності та точності фінансового аналізу та прийняття рішень. Попри наявність таких складностей, як алгоритмічна комплексність та потреба у якісних даних, переваги використання комп'ютерних алгоритмів є значними, що дозволяє прогнозувати подальший розвиток цієї сфери у фінансовому секторі.

Водночас існують певні виклики (табл. 1.6), пов'язані із застосуванням ШІ в бухгалтерському обліку. Зокрема, необхідно забезпечити захист конфіденційності та безпеки даних, а також дотримання законодавчих і регуляторних норм.

Таблиця 1.6 – Виклики використання цифрових технологій

№ з/п	Виклик	Сутність
1	Складність	Розробка та реалізація складних алгоритмів може бути витратною і часо- затратною, особливо у випадку потреби у великій кількості даних та складних аналізів
2	Якість даних	Результати роботи алгоритмів залежать від якості вхідних даних. Неправильно зібрані або некоректно оброблені дані можуть призвести до неточностей та неправильних висновків
3	Етичні питання	Використання комп'ютерних алгоритмів може породжувати етичні дилеми, зокрема в галузі приватностей даних та відповідальності за прийняття рішень на основі алгоритмів

Джерело: [3]

Впровадження програмного забезпечення в бухгалтерському обліку в цілому може значно оптимізувати робочі процеси та підвищити точність облікових даних, однак це неодмінно передбачає серйозний підхід до забезпечення безпеки та захисту інформації. У табл. 1.7 наведено потенційні ризики, пов'язані з використанням цифрових технологій, які можуть виникнути в бухгалтерській галузі. Ступінь прояву цих ризиків може відрізнятися для підприємств різних сфер діяльності. Якщо бізнес компанії безпосередньо залежить від цифрових технологій, їхній вплив може бути більш відчутним. Оскільки цифрові технології впливають на функціонування персоналу, опрацювання інформації та структуру бізнес-процесів, компанії, що оперують в інформаційному та цифровому секторах, стикаються з особливим набором ризиків [12].

Таблиця 1.7 – Основні ризики та перешкоди впровадження цифрових технологій у бухгалтерського обліку

№ з/п	Ризик	Опис
1	2	3
1	Вартість впровадження	Розробка та впровадження систем ШІ може бути дорогим процесом, особливо для менших компаній та організацій з обмеженим бюджетом.

Продовження таблиці 1.7

1	2	3
2	Етичні питання	Використання ІІІ у фінансовому обліку може породжувати етичні питання, особливо у зв'язку з відповідальністю за прийняття фінансових рішень та захистом конфіденційної інформації.
3	Необхідність кваліфікацій оновлення	Впровадження ІІІ вимагає від фахівців у галузі фінансів постійного оновлення своїх знань і навичок для розуміння та використання нових технологій
4	Недостатність якісних даних	Для успішного функціонування систем ІІІ потрібні великі обсяги якісних даних. Однак, у багатьох випадках дані у фінансовій звітності можуть бути неповними, недостовірними або неоднорідними, що ускладнює їх аналіз та обробку.

Джерело: [3]

Щодо хмарних технологій, варто зазначити, що жодна технологія не є бездоганною і має свої мінуси. У табл. 1.8 наведено перелік недоліків, які можуть виникати при застосуванні хмарних технологій.

Таблиця 1.8 – Недоліки використання хмарних технологій

№ з/п	Недолік	Характеристика
1	Доступ до Інтернету	Для доступу до хмари необхідне постійне і стабільне з'єднання з мережею Інтернет, до того ж користувачі залежать від якості інтернет-зв'язку
2	Безпека даних	Сама хмара є надійною системою, проте при проникненні у середину сторонніх осіб, навмисному перехопленні інформації, втраті контролю над хмарию, підrobкою даних з'являється можливість значного ураження чи крадіжки інформації
3	Конфіденційність	Хоч хмара і є надійною системою, цінні документи для компанії не варто зберігати на ній, адже за витоку інформації це може негативно вплинути на діяльність компанії
4	Втрата даних	Існує можливість видалення даних провайдером, їх пошкодження чи знищення в результаті стихійного лиха, або подальша неможливість використання шифрувального ключа
5	Стан економіки	В сучасних умовах нестабільної економічної системи існує загроза банкрутства постачальника послуг, що призведе до застою, тобто неможливості здійснювати свою діяльність
6	Законодавство	Питання, пов'язані з хмарними послугами, поки є неврегульованими на законодавчому рівні, щоб мати змогу правильно вирішувати облікові та інші задачі

Джерело: [5]

Використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку потребує уважного врахування наявних недоліків, оскільки вони можуть призвести до серйозних наслідків, включаючи потенційну втрату всіх даних та інформації компанії [5].

Ціна впровадження технології блокчейн є вагомим фактором, що стримує її широке використання, і може змінюватися залежно від низки компонентів. У табл. 1.9 представлено основні перешкоди для застосування технології блокчейн в Україні.

Таблиця 1.9 – Обмеження в застосування технології блкчейн

№ з/п	Категорія обмежень	Опис обмежень
1	Фінансові витрати	Впровадження технології блокчейн вимагає значних початкових інвестицій на розробку, впровадження та підтримку інфраструктури, що є істотним бар'єром для багатьох підприємств, особливо малого та середнього бізнесу.
2	Правові та регуляторні бар'єри	В Україні відсутня чітка законодавча база, яка б регулювала використання блокчейну в аудиторській діяльності, що ускладнює його впровадження у правовому полі.
3	Технічні обмеження	Недостатньо розвинена цифрова інфраструктура та високі витрати на впровадження блокчейну знижують можливості для його інтеграції в аудиторські процеси.
4	Низький рівень цифрової грамотності	Нестача кваліфікованих спеціалістів і низька обізнаність бізнесу щодо переваг технології блокчейн обмежують її широке використання.
5	Безпекові ризики	Питання конфіденційності даних та можливі вразливості у системі блокчейн стримують компанії від впровадження цієї технології, оскільки існує ризик компрометації даних або хакерських атак.
6	Опір змінам	Організації можуть демонструвати небажання адаптуватися до нових технологій через відсутність довіри до блокчейну або необхідність кардинальних змін у бізнес-процесах.
7	Інтероперабельність систем	Відсутність універсальних стандартів для інтеграції блокчейну з існуючими інформаційними системами призводить до складнощів у їх сумісності, що ускладнює процес впровадження та використання технологій.

Джерело: [8]

Серед недоліків технології блокчейн слід виділити недостатню конфіденційність даних, тенденцію до швидкого зростання операційних витрат зі

збільшенням обсягу транзакцій, а також існування альтернативних технологій, які не мають цих недоліків (включаючи децентралізовані бази даних; див. також [8]).

1.3 Аналіз ключових цифрових платформ та програмного забезпечення обліку та контролю

Правильний підбір бухгалтерського програмного забезпечення є критично важливим для того, щоб компанії могли уникнути фінансових та юридичних проблем, а також спростити адміністративні процеси. При цьому слід враховувати відповідність законодавчим нормам, легкість підключення до державних служб, рівень безпеки та можливість розширення функціоналу. Дослідження, присвячені розробці та вибору програмних рішень для автоматизації бухгалтерського обліку, широко представлені в науковій літературі.

У складних економічних умовах сьогодення компаніям необхідно ефективно керувати своїми фінансами, дотримуватися вимог податкового законодавства та мінімізувати ризики. Автоматизація бухгалтерських та податкових процедур допомагає підвищити точність розрахунків, зменшити час, необхідний для обробки бухгалтерських та фінансових даних, а також знизити ризик виникнення помилок, що загрожують штрафними санкціями та спотворенням фінансової звітності. Впровадження цифрових технологій у бухгалтерській сфері сприяє покращенню ефективності податкового адміністрування та забезпечує швидке подання звітності, контроль податкових зобов'язань та своєчасну комунікацію з державними установами.

Ретельний вибір бухгалтерського програмного забезпечення є запорукою уникнення фінансових та юридичних складнощів, а також оптимізації адміністративних процедур компанії. Важливими критеріями є відповідність законодавству, простота інтеграції з державними сервісами, рівень безпеки та можливість масштабування рішення. Питання розробки та вибору програмних

засобів для автоматизації бухгалтерського обліку широко досліджуються багатьма науковцями.

В умовах сучасної економіки підприємствам необхідно ефективно розпоряджатися своїми фінансовими ресурсами, неухильно дотримуватися податкового законодавства та мінімізувати потенційні ризики. Автоматизація бухгалтерських та податкових процесів сприяє підвищенню точності розрахунків, скороченню часу на обробку бухгалтерської та фінансової інформації, а також зменшенню ймовірності помилок, які можуть призвести до штрафів та недостовірності фінансової звітності. Впровадження цифрових технологій у бухгалтерському обліку полегшує податкове адміністрування та забезпечує оперативне подання звітності, управління податковими зобов'язаннями та своєчасну взаємодію з державними органами.

1. BOOKKEEPER Аналог базової версії 1С: Бухгалтерії.

Пропонований український онлайн-сервіс особливо рекомендований для малих та середніх підприємств, де ключовими користувачами системи є бухгалтери. Він вирізняється потужним функціоналом для безпечного зберігання бухгалтерської та податкової документації будь-якої складності. Сервіс надає можливість ведення обліку для кількох юридичних осіб, що є особливо цінним для компаній, які займаються наданням консалтингових послуг. Також передбачена інтеграція з банківськими установами та іншими корисними сервісами. Однією з ключових переваг є високий рівень автоматизації облікових процедур.

2. Тахер – це популярний український онлайн-сервіс, що спеціалізується на автоматизації процесу заповнення податкових декларацій. Завдяки довірі сотень тисяч підприємців-платників податків, він є одним із лідерів інтернет-індустрії у своїй категорії. Проте варто віднести його до категорії програмних забезпечень для ФОПів, через його не надто широкий функціонал.

За допомогою Тахер користувачі можуть ефективно створювати бухгалтерську звітність, здійснювати сплату податків, формувати необхідні юридичні документи (контракти, акти, рахунки-фактури), контролювати фінансові потоки (доходи та витрати), вести облік для кількох ФОП, відстежувати дати

подання звітності в податковому календарі та надсилати звіти до Державної податкової служби України та інших державних органів.

3. iFin – це комплексна програма, що автоматизує ключові аспекти бухгалтерського обліку, включаючи автоматичну генерацію основних документів, заповнення книг доходів та витрат, розрахунк заробітної плати, а також облік товарно-матеріальних цінностей та послуг. Серед додаткових функцій iFin:

- Можливість обміну електронними документами з партнерами.
- Функціонал для надсилання звітності до Державної податкової служби України, Державної служби статистики України та Пенсійного фонду України.
- Інструменти для імпорту та експорту даних з інших бухгалтерських програм та банківських систем.
- Зручна система оплати рахунків різних організацій одним платежем.
- Підтримка ведення обліку кількох компаній в одному обліковому записі.
- Широкі можливості інтеграції з різними зовнішніми сервісами.

4. Дебет Плюс – українська програма для автоматизації бухгалтерського, оперативного та фінансового обліку. Дозволяє вести всі облікові записи зі стандартними налаштуваннями для проводок, документів та звітів. Підходить для бюджетних установ, комунальних підприємств та МСП (сюди також входять сільське господарство, виробництво, житлово-комунальне господарство, освіта, торгівля та ін.).

5. SMARTFIN.UA – це комплексна програма, розроблена для бухгалтерів та підприємців, що забезпечує всі необхідні інструменти для ефективного ведення бухгалтерського обліку. Програма охоплює широкий спектр функцій, включаючи розрахунок та виплату заробітної плати, лікарняних, відпускних, компенсацій, оплат за час простою та відряджень, автоматичне формування податкових розрахунків, створення кадрової документації, облік робочого часу, автоматизоване складання складних графіків роботи, а також створення, підписання та подання звітності до контролюючих органів.

Ключові особливості SMARTFIN.UA:

- Хмарна платформа, що відзначається зручністю використання та широкими можливостями інтеграції.
- Високий рівень автоматизації значної кількості облікових процесів.
- Наявність зручного мобільного додатку для доступу до функціоналу з будь-якого місця.

6. MASTER: Бухгалтерія – це високопродуктивне програмне забезпечення, ідеальне для великих підприємств, яким потрібна комплексна система бухгалтерського обліку. Його функціонал включає виробничий та складський облік, облік основних засобів, нарахування заробітної плати та інші важливі модулі. Унікальною особливістю MASTER: Бухгалтерія є наявність як хмарної, так і локальної версії, що надає гнучкість у виборі способу зберігання даних. Програма також забезпечує поглиблений аналіз фінансової звітності, що робить її незамінним інструментом для аудиторів та консультантів, які працюють зі складними обліковими системами.

7. Облік SaaS – це інноваційне хмарне бухгалтерське рішення, яке постійно оновлюється та розширює свої можливості. Гнучкі конфігурації програми дозволяють адаптувати її під специфічні потреби будь-якої компанії. Важливою перевагою Облік SaaS є наявність мобільного додатку, що забезпечує зручний та швидкий доступ до облікових даних незалежно від місцезнаходження користувача. Хмарна технологія гарантує роботу з актуальними даними в реальному часі та автоматичне отримання всіх оновлень. Функціонал кожної програми проаналізовано і зведено в табл. 1.10.

Таблиця 1.10 – Аналіз функціоналу бухгалтерських програмних забезпечень

№ з/п	Функція	BOOKKEEPER	Taxer	iFin	Дебет Плюс	SMARTFIN. UA	MASTER:Бухгалтерія	Облік SaaS
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Загальний бухгалтерський облік	+	+	+	+	+	+	+
2.	Податковий облік	+	+	+	+	+	+	+
3.	Звітність	+	+	+	+	+	+	+

Продовження таблиці 1.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	Зарплата та кадри	+	+/-	+	+	+	+	+
5.	Складський облік	+	-	+/-	+	+/-	+	+/-
6.	Облік основних засобів	+	+/-	+	+	+	+	+
7.	Розрахунок з контрагентами	+	+	+	+	+	+	+
8.	Інтеграція банком	+	+	+	+	+	+	+
9.	Інтеграція іншими системами	+/-	-	+/-	+/-	+	+	+
10.	Хмарне рішення	+	+	+	-	+	-	+
11.	Мобільний додаток	+/-	+	+	-	+	-	+
12.	Ціна	Середня	Низька	Середня	Середня	Середня	Висока	Середня
13.	Підтримка	+	+	+	+	+	+	+
14.	Інтерфейс	Інтуїтивний	Простий	Простий	Стандартний	Інтуїтивний	Стандартний	Інтуїтивний

Джерело: згруповано за інформацією [13]

Вибір найкращого бухгалтерського програмного забезпечення зі ШІ вимагає ретельного підходу. Необхідно враховувати бюджет компанії, витрати на впровадження та поточні витрати на обслуговування. Варто перевірити, чи можна інтегрувати обране програмне забезпечення зі ШІ з наявними бухгалтерськими та фінансовими системами. На жаль, на вітчизняному ринку таких продуктів поки що небагато, вони більш поширені за кордоном. Ось деякі з них:

- Docus AI – американська платформа для автоматизації бухгалтерського обліку, обробки та аналізу документів на основі ШІ;
- Trullion – платформа яка використовує ШІ для автоматизації аудиту та бухгалтерського обліку, зокрема для обробки договорів оренди та інших фінансових документів, американського виробництва;
- Intuit Assist AI інтегрує функціонал на основі ШІ в продукти Intuit, щоб допомогти МСП у веденні бухгалтерського обліку, прогнозуванні та управлінні грошовими потоками; розроблено в США.

- Stamppli – платформа для автоматизації виставлення рахунків, яка використовує ШІ для обробки, затвердження та обміну рахунками з постачальниками; розроблена в США.
- Booke.AI – платформа на основі ШІ, яка автоматизує такі бухгалтерські завдання, як обробка документів, звірка банківських виписок і підготовка фінансової звітності, розроблена в США.
- Silverfin – хмарна платформа для співпраці для бухгалтерських фірм та їхніх клієнтів, яка автоматизує робочі процеси та надає аналітику.
- Flow (також відома як Flowcast) – це платформа для управління завершенням року та звірки, яка допомагає автоматизувати та оптимізувати ці процеси, розроблена в США.
- Dokka – це платформа для автоматизації бухгалтерського обліку для МСП, включаючи збір документів, обробку рахунків та інтеграцію з іншими обліковими системами, розроблена в Ізраїлі [3].

1.4 Проблемні питання використання цифрових технологій в обліку і контролі у ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»»

Відповідно до Закону України № 996-XIV від 16 липня 1999 року «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ» відноситься до категорії суб'єктів малого підприємництва. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться відповідним відділом на постійній основі.

Незважаючи на активне впровадження цифрових технологій у сферу бухгалтерського обліку та адміністрування, існує ряд проблем, що ускладнюють ефективне функціонування підприємств.

Перша проблема полягає в тому, що ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ» використовує програмне забезпечення 1С. Це російський програмний продукт для ведення бухгалтерського, податкового та управлінського обліку в комерційних

організаціях, а також для підготовки стандартної бухгалтерської, статистичної та податкової звітності; його використання на державних підприємствах в Україні заборонено з 2017 року. Щоб обійти заборону, розробник продовжував працювати на українському ринку під торговою маркою BAS.

У травні 2017 року за рішенням Ради національної безпеки і оборони Україна запровадила санкції проти російського виробника програмного забезпечення ТОВ «1С» та компанії-постачальника «1С.Підприємство» – ТОВ “Єврософтпром”, дочірня компанія, яка зареєстрована в Україні. За даними СБУ, у воєнний час Використання програмного продукту 1С під час війни становить загрозу для економіки, оскільки обробка даних здійснюється в росії, а оновлення програмного забезпечення може дозволити спецслужбам порушити роботу компанії. Для державного сектору подальше використання продуктів з країни-агресора більше не дозволяється, зокрема, вони більше не можуть брати участь у тендерах на державні закупівлі. Для приватних компаній таких обмежень не накладено, використання продуктів залишено на їхній розсуд.

Незважаючи на популярність програмного забезпечення, існує низка викликів щодо його використання в сучасних умовах:

- Існує обмежена функціональність для задоволення потреб аудиту. Хоча програмне забезпечення розроблялося насамперед для бухгалтерського обліку, воно не повністю охоплює специфіку аудиторських процедур, що вимагає додаткового зовнішнього або ручного опрацювання.
- Геополітичні зміни зробили оновлення програмних продуктів 1С менш доступними, що створює ризик для безпеки даних та дотримання чинного законодавства.
- В умовах динамічного розвитку цифрових технологій потенціал автоматизації внутрішнього контролю, особливо інструментів аналізу великих даних та систем ІІІ, використовується не повною мірою.

У геополітичному контексті України, використання 1С несе за собою низку технічних та репутаційних проблем. Ця система давно зарекомендувала себе як корисний інструмент для ведення бухгалтерського та податкового обліку, але в

останні роки міркування національної безпеки та технологічної незалежності вимагають її суттєвого перегляду. Незважаючи на те, що існує українська локалізована версія 1С, ця система особливо потребує оновлення, захисту даних і залишається вразливою до кібербезпеки з точки зору можливих механізмів прихованого доступу. Крім того, використання 1С може призвести до створення негативного іміджу для компаній, що працюють в аудиторському, фінансовому та консалтинговому секторах, які потребують особливої довіри та прозорості.

Окрім політичних ризиків, існують і технічні проблеми. Багато партнерів та розробників припинили підтримку програмних продуктів, пов'язаних з 1С, що з кожним роком ускладнює оновлення системи. Також складно інтегрувати 1С з сучасними українськими платформами електронного документообігу, банківськими сервісами та CRM-системами. Як наслідок, компанії змушені шукати нестандартні технічні рішення власними силами або витратити додаткові ресурси на модифікацію програмного забезпечення.

Через потенційну втрату звичного функціоналу та необхідність перенавчання персоналу компанії часто бояться змін. Однак зволікання з переходом на сучасне хмарне або локальне програмне забезпечення, розроблене українськими компаніями або європейськими постачальниками, лише збільшить залежність від застарілих і потенційно небезпечних технологій.

Не менш важливим аспектом, що впливає на ефективність цифрової трансформації компанії, є те, що вона є малим підприємством. Відповідно до законодавства ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ» має обмежені фінансові ресурси, а тому особливу увагу при впровадженні нових цифрових технологій необхідно приділяти питанням доцільності та економічної ефективності.

Впровадження дорогого програмного забезпечення, особливо складних ERP-систем або рішень з елементами ІІІ, може покласти значне фінансове навантаження на компанію. За відсутності чіткого бізнес-плану це призведе до дисбалансу між доходами та витратами, що може бути фатальним для МСП.

Такі витрати можуть бути невиправданими, якщо прибутки компанії не зможуть одразу окупити витрати на нову технологію. Крім того, надмірні інвестиції в

цифровізацію без належного аналізу витрат і доходів можуть знизити загальну фінансову стабільність підприємства. Тому при впровадженні цифрових технологій МСП, особливо на ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ», слід орієнтуватися на помірні економічно-ефективні та функціональні рішення, які відповідають специфіці цього підприємства, розміру бізнесу та рівню цифрової підготовки працівників.

Ще однією ключовою проблемою використання цифрових технологій у діяльності ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ» є відсутність хмарного рішення. Наразі, використовуючи програмне забезпечення 1С в локальному середовищі, компанія стикається з обмеженнями, які сповільнюють її цифрову трансформацію. По-перше, доступ до бухгалтерської інформації обмежений, оскільки дані, що зберігаються на конкретних комп'ютерах або серверах, не можуть бути використані за межами компанії. Такий підхід значно ускладнює віддалену роботу, виїзні аудити чи оперативну взаємодію з клієнтами.

У цьому контексті варто окремо розглянути ситуацію, коли ТОВ АФ «ТЕО-АУДИТ» використовує сервер для віддаленого доступу до робочого столу з локальними додатками, включаючи 1С та інші програмні забезпечення. Такий підхід частково розширює можливості доступу співробітників до даних за межами офісу, але не може вважатися хмарним рішенням у повному розумінні. Суть хмарних технологій полягає в тому, що облікова система розміщується на віддаленому сервері постачальника послуг (зазвичай це модель SaaS – програмне забезпечення як послуга), не потребує власної інфраструктури та забезпечує автоматичне оновлення, масштабованість і архітектуру розподіленого доступу. Натомість використання віддалених робочих столів лише імітує елементи хмарного середовища, оскільки всі додатки залишаються встановленими локально на серверах компанії, а необхідність постійного адміністрування, ризик втрати даних у разі збою, обмеження масштабованості та інтеграції, згадані вище всі недоліки залишаються.

Хмарні сервіси дозволяють гнучко реагувати на зміни, додаючи нових користувачів або розширюючи функціональність без великих витрат. Ще один важливий момент – відсутність автоматичних оновлень. У хмарному середовищі додатки автоматично оновлюються з урахуванням змін у законодавстві та останніх вимог, що забезпечує актуальність і надійність програмного забезпечення.

РОЗДІЛ 2

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ У ТОВ «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «ТЕО-АУДИТ»»

2.1 Дослідження поточного стану цифровізації облікових і контрольних процесів на ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»»

Як і будь-яке підприємство в Україні, ТЕО-АУДИТ у своїй діяльності використовує цифрові технології для автоматизації обліку та контролю. Незважаючи на те, що для МСП характерні обмежені фінансові ресурси, компанія використовує сучасне програмне забезпечення та цифрові інструменти з метою оптимізації роботи, зниження виникнення ризиків та відповідності новим вимогам нормативного регулювання.

Підприємство надає послуги з аудиту, консалтингу та консультації з податкового обліку, тому відділи, що надають вищеперераховані послуги, використовують різне програмне забезпечення.

Для забезпечення безпечного та безперебійного доступу до цифрових інструментів, особливо у віддаленому режимі роботи, на підприємстві використовуються віртуальні робочі місця.

Кожен співробітник має свій віртуальний робочий стіл (можливість підключення та використання віддаленого робочого столу з іншого комп'ютера) [14]. На ТЕО-АУДИТ доступ до нього надається з використанням Remote Desktop Protocol (RDP) – це протокол (технічний стандарт), розроблений для віддаленого користування. RDP – найпоширеніший для використання протокол для віддаленого робочого столу, який спочатку був розроблений корпорацією Microsoft та доступний для більшості операційних систем Windows, також налаштований для використання з операційними системами Mac.

Віддалений доступ до робочого столу дуже відрізняється від хмарних технологій, але обидва дозволяють співробітникам працювати віддалено. За допомогою хмарних технологій користувачі отримують доступ до файлів і програм, що зберігаються віддалено, зокрема на хмарних серверах. На відміну від цього, при використанні протоколу для віддаленого робочого столу користувач фактично має доступ до фізичного комп'ютера і може використовувати лише файли та програми, що зберігаються локально на цьому «комп'ютері». Хмарні сервіси простіші у використанні та зручніші для співробітників, які працюють віддалено.

RDP має кілька переваг: по-перше, дані можна зберігати на робочих столах користувачів, а не на хмарних серверах або незахищених персональних пристроях. Крім того, RDP дозволяє співробітникам працювати з дому, навіть у компаніях із застарілими локальними ІТ-системами, потрібно лише правильно вказати ІР-адресу серверу та дані для входу на свій віддалений робочий стіл.

Однак RDP може спричиняти затримки для користувачів, особливо якщо локальне інтернет-з'єднання повільне. RDP також має серйозні вразливості в безпеці і може бути мішенню для кібератак. Більшість віддалених робочих столів захищено паролем і зазвичай користувачі можуть зробити цей пароль будь-яким. Проблема полягає в тому, що той самий пароль часто використовується для віддаленого входу в RDP [15].

В цілях безпеки та збереження конфіденційної інформації про клієнтів, для кожного співробітника ТЕО-АУДИТ генерується логін та пароль до їхнього особистого віддаленого робочого столу.

Попрацювавши з віддаленим робочим столом на ТЕО-АУДИТ, можемо зазначити, що в процесі роботи виникали певні труднощі, пов'язані з технічними особливостями серверного забезпечення. Зокрема, підприємство використовує застарілу версію Remote Desktop Protocol, що відчутно впливає на зручність та швидкість роботи з віртуальним робочим столом. Співробітники не раз відзначали проблеми з повільною роботою системи.

Диджиталізація впроваджується в різних підрозділах компанії з урахуванням специфіки функціональних завдань. Наприклад, ІС:Підприємство

використовується для внутрішнього обліку ТЕО-АУДИТ і надає класичний набір функцій для бухгалтерського та управлінського обліку. Програмне забезпечення забезпечує автоматизацію широкого спектру облікових процесів. Зокрема, за допомогою цієї системи підприємство формує первинні документи, веде облік господарських операцій, автоматично нараховує заробітну плату, проводить облік розрахунків з постачальниками та замовниками, виконує інвентаризацію активів, формує фінансові звіти. Крім того, програмне забезпечення дозволяє здійснювати контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю, вести облік основних засобів і малоцінних необоротних активів, розраховувати амортизацію.

Проте, подання податкової та консолідованої фінансової звітності ТЕО-АУДИТ не здійснюється з використанням відповідного програмного забезпечення, наприклад, М.Е.Дос та ін.

Для надання бухгалтерських послуг клієнтам, відділ аутсорсу використовує не лише 1С:Підприємство. Залежно від побажань і вимог конкретного клієнта працівники можуть надавати консалтингові послуги в програмному забезпеченні BAS (Business Automation Software) Бухгалтерія – аналог до вже раніше згаданої 1С. Це програмне забезпечення також призначене для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку, підготовки фінансової звітності. Однією з ключових переваг BAS є її гнучкість і адаптованість, програма так само дозволяє налаштовувати облікову політику під специфіку діяльності кожного клієнта. Програмне забезпечення підтримує обмін даними з іншими інформаційними системами та сервісами – наприклад, для інтеграції з електронним документообігом або податковими платформами.

Проте, у сучасних реаліях війни, відмова від російського програмного забезпечення 1С та його аналогу BAS виступає не лише патріотичним, але і практичним кроком для бізнесу. Це програмне забезпечення використовувалися українськими підприємствами протягом тривалого періоду, проте зараз їх застосування спричинить ряд не лише етичних, технічних та навіть юридичних ризиків. Перш за все, це безпека даних. 2 вересня 2024 року РНБО в Україні посилили санкції проти 1С та його клону – BAS, тому не варто легковажно

ставитися до цього питання [16]. Існує ризик, що через можливість неконтрольованого доступу до даних, які обробляються в 1С та навіть в її аналозі – BAS, інші держави чи підрозділи зможуть отримати доступ до конфіденційної інформації підприємств з метою отримання вигоди чи завдання шкоди українським компаніям [17].

Робота відділу надання аудиторських послуг на підприємстві здійснюється за допомогою аудиторського програмного забезпечення Ахіома-audit. Програмний продукт встановлений безпосередньо на віддаленому робочому столі.

Програма Ахіома-audit – це спеціалізований програмний комплекс, розроблений українською компанією «Аксіома» для автоматизації аудиту та формування звітності у форматі SAF-T UA (Standard Audit File for Tax). Цей стандарт використовується з 2021 року, особливо в контексті нових вимог податкової звітності в Україні.

Програма дозволяє формувати XML-файли на основі даних бухгалтерських систем, які відповідають стандарту SAF-T UA, таких як BAS. SAF-T UA – це українська версія аудиторського електронного файлу стандартизованої структури даних бухгалтерського обліку. SAF-T UA забезпечує передачу інформації, необхідної для перевірки, контролюючим органам, це надає безконтактну електронну податкову перевірку. Цим стандартом користуються за кордоном вже давно [18].

Ахіома-audit розроблена для підтримки електронного аудиту (е-аудиту) та забезпеченні аудиторів інструментами для виконання всіх необхідних аудиторських завдань. Функціонал програми охоплює широкий спектр можливостей, зокрема аналіз ризиків, оцінку системи внутрішнього контролю, документування аудиторських процедур і формування аудиторських висновків (звітів). Дані інструменти оптимізують робочі процеси, зменшуючи час, необхідний для виконання аудиту та мінімізують ризик помилок, які можуть виникнути в ході перевірки вручну.

Ахіома-audit забезпечує стабільну роботу з базами даних, які містять проводки, дозволяючи аудиторам швидко отримувати доступ до фінансової

інформації та проводити її аналіз. Використання Axioma-audit відповідає сучасним тенденціям цифровізації аудиторських процесів, які спрямовані на підвищення прозорості, точності та ефективності фінансового контролю. Програма сприяє оптимізації роботи аудиторів, зменшуючи час на рутинні операції та дозволяючи зосередитися на аналітичних завданнях. Наприклад, у практичному застосуванні Axioma-audit дозволила скоротити час на перевірку фінансових документів завдяки автоматизованому аналізу транзакцій, що є важливим для компаній із великими обсягами операцій.

Ще однією важливою складовою функціоналу програми є автоматична валідація аудиторських файлів, що включає перевірку відповідності файлів, створених у SAF-T UA, чинним стандартам XML та іншим контрольним параметрам, передбаченим Державною податковою адміністрацією України. Це дуже важливо, оскільки XML – встановлений стандарт для подання електронної звітності до податкових органів. Помилки у форматуванні або недотримання структури можуть призвести до неприйняття звітності та адміністративної відповідальності. Axioma-audit не лише відповідає нормативним вимогам, але й заздалегідь готує дані у стандартизованому законодавством форматі, полегшуючи підготовку до перевірки зі сторони контролюючих органів.

Програма досить швидко освоюється, адже інтерфейс зрозумілий. Хоча варто відзначити, що впровадження такого програмного забезпечення, як Axioma-audit, вимагає початкового навчання користувачів, особливо якщо вони не мають досвіду роботи з подібними системами. Проте інтуїтивний дизайн програми та наявність документації чи технічної підтримки значно полегшують цей процес. Для ТЕО-АУДИТ, компанії, яка прагне відповідати сучасним стандартам аудиту та податкової звітності, Axioma-audit є ефективним рішенням.

Програмне забезпечення також підтримує документування аудиторських процедур на кожному етапі аудиту, що особливо важливо з точки зору дотримання Міжнародних стандартів аудиту (МСА).

Аудитори на ТОВ «ТЕО-АУДИТ» відзначають зручність Axioma-audit в тому, що можуть записувати висновки щодо кожного сегменту аудиту та додавати

пояснення, коментарі та електронні нотатки, які зберігаються в єдиному звіті. Такий підхід підвищує прозорість аудиту, полегшує відтворення логіки прийнятих рішень і є джерелом доказів у разі виникнення суперечок. Аудитори можуть налаштовувати фільтри та створювати індивідуальні шаблони звітності відповідно до специфіки діяльності компанії, яка перевіряється.

Axioma-audit приділяє особливу увагу інструментам відстеження подій, де програмне забезпечення фіксує дії користувачів, зміни даних і спроби редагування або видалення інформації. Таким чином, створюється своєрідний «журнал дій», який важливий не тільки для внутрішнього контролю якості, але й для юридичного захисту результатів аудиту.

Загалом, Аксиома-аудит створює цифрове середовище, яке не тільки гарантує виконання основних обов'язків аудитора, але й дозволяє дотримуватися високих стандартів прозорості, аналізу, відповідальності та незалежності в процесі аудиту.

Крім того, програмне забезпечення активно підтримується Аудиторською палатою України, яка розпочала тестування нових модулів системи (в тому числі Axioma-ISQM), призначених для автоматизації систем контролю якості аудиторських фірм. Це демонструє національну тенденцію до стандартизації цифрових рішень в аудиторській галузі та ще раз підкреслює важливість таких продуктів у професійному середовищі [19].

Незважаючи на численні переваги Axioma-audit, працівники ТОВ «ТЕО-АУДИТ» зазначають ряд проблемних питань. Ці виклики є типовими для спеціалізованих аудиторських систем і можуть впливати на ефективність їх впровадження та експлуатації.

Axioma-audit, як і багато інших професійних аудиторських програм, має складний функціонал, який вимагає від користувачів певного рівня технічної підготовки. Незважаючи на інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, повне освоєння всіх модулів, таких як аналіз ризиків, валідація файлів SAF-T UA чи формування звітів, може займати значний час. У практичному застосуванні користувачі, які не мають попереднього досвіду роботи з подібними системами, можуть стикатися з

труднощами під час налаштування програми чи інтерпретації результатів автоматизованого аналізу. Відсутність належного навчання або недостатня підтримка з боку розробника може призводити до зниження ефективності використання програми, особливо на початкових етапах впровадження. Для компаній, які мають обмежені ресурси на навчання персоналу, це може стати значною перешкодою.

Сучасні аудиторські процеси часто передбачають інтеграцію кількох програмних рішень, таких як системи управління фінансами (ERP), бухгалтерські програми чи інструменти аналітики даних. Ахіота-audit може мати обмежені можливості інтеграції з іншими платформами, що використовуються в компанії, що ускладнює обмін даними та створює потребу в додаткових ручних операціях. Програма сумісна з BAS:Бухгалтерія та 1С:Підприємство. Але, якщо, наприклад компанія використовує застарілу бухгалтерську систему, перенесення даних у Ахіота-audit вимагатиме створення спеціальних інтерфейсів або ручного форматування, що знижує ефективність роботи. Такі проблеми є типовими для спеціалізованих програм, але можуть впливати на загальну продуктивність аудиторських команд.

2.2 Переваги та обмеження використання цифрових технологій у діяльності ТОВ «ТЕО-АУДИТ»

Впроваджені цифрові технології на ТЕО-АУДИТ надають як ряд переваг для ефективного надання послуг, так і мають суттєві недоліки. Загалом цифрові технології, які використовуються в діяльності підприємства – це професійні програмні забезпечення. Використання яких полегшує виконання завдань та зменшує кількість можливих помилок, які можуть виникнути при наданні як бухгалтерських, так і аудиторських послуг. ТЕО-АУДИТ використовує лише необхідний мінімум цифрових рішень, що забезпечує базові потреби, але обмежує

конкурентоспроможність компанії порівняно з аудиторськими фірмами, які впроваджують інноваційні інструменти, такі як Big Data чи штучний інтелект.

Використання бухгалтерських та аудиторських програмних забезпечень значно скорочує час на рутинні операції та зменшує ймовірність помилок, спричинених людським фактором.

Внутрішній бухгалтерський облік на ТОВ «ТЕО-АУДИТ» частково автоматизований завдяки використанню програмного забезпечення 1С. Основною діяльністю підприємства є надання бухгалтерських та аудиторських послуг, тому на підприємстві автоматизовано облік запасів; грошових коштів і розрахунків; необоротних активів і капітальних інвестицій; доходів і витрат; дебіторської та кредиторської заборгованостей; кадровий облік.

На рахунку 30 «Готівка» відображається надходження та вибуття готівки, кореспондуючи з такими рахунками, як 31 «Рахунки в банках» (отримання готівки з банку), 372 «Розрахунки з підзвітними особами» (повернення або видача коштів), 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 70 «Доходи від реалізації» (виручка), 66 «Розрахунки з оплати праці» (виплата заробітної плати працівникам), 91, 92 (загальновиробничі, адміністративні витрати) та 65 «Розрахунки за страхуванням». Крім того, 1С підтримує облік дебіторської заборгованості (на рахунках 36 «Розрахунки з покупцями» та 37 «Розрахунки з іншими дебіторами»), яка на кінець 2024 року становить 497,5 тис. грн за продукцію, товари, роботи, послуги, 0,9 тис. грн за розрахунками з бюджетом і 466,6 тис. грн іншої поточної дебіторської заборгованості. Кредиторська заборгованість, що обліковується на рахунках 631 та 685, у 2024 році зменшилася до 969,1 тис. грн порівняно з 1055,4 тис. грн у 2023 році (Додаток А).

Специфікою діяльності ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ» як аудиторської компанії є значна кількість відряджень працівників, що зумовлює часте використання видаткових касових ордерів (ВКО, форма КО-2) для видачі коштів підзвітним особам. Ці документи, що підписуються головним бухгалтером і отримувачем, формуються в 1С через модуль «Банк і каса», забезпечуючи автоматичне відображення транзакцій у регістрах. Також програма автоматизує нарахування

заробітної плати на основі табеля робочого часу, враховуючи утримання ПДФО (18%), військового збору (5% з 1 грудня 2024 року) та нарахування ЄСВ (22%), а також генерує платіжні документи та звіти для державних органів, зокрема Фонду соціального страхування. Проте перевірка правильності нарахувань податків і зборів здійснюється вручну, що підвищує ризик помилок. Заборона 1С в Україні та відсутність оновлень відповідно до змін у законодавстві створюють додаткові обмеження, ускладнюючи облік специфічних операцій, таких як коригування дебіторської чи кредиторської заборгованості.

Запаси на ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ» включають переважно МШП та інші матеріали, що використовуються в офісі. У 1С облік МШП ведеться за первісною вартістю на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». При передачі МШП в експлуатацію система автоматично списує їх через нарахування 100% зносу, використовуючи метод FIFO для визначення послідовності списання. Неліквідні запаси, які не принесуть економічних вигод, переносяться на позабалансовий рахунок 07 «Списані активи» через відповідний документ у 1С, що виключає їх відображення у фінансовій звітності. Програма дозволяє створювати документи списання, автоматично формувати проводки та вести облік залишків запасів у регістрах.

Облік необоротних активів у ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ» охоплює основні засоби (рахунок 10 «Основні засоби»), інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи та їх амортизацію. До основних засобів належать комп'ютерна техніка, бібліотечні фонди та малоцінні необоротні активи, а до нематеріальних активів – ліцензії та права на бухгалтерські й аудиторські програмні продукти зі строком корисного використання до двох років. У 1С облік цих активів автоматизований через модуль «Основні засоби та нематеріальні активи». Система забезпечує:

- Реєстрацію надходження активів із автоматичним формуванням проводок на рахунки 10, 11 або 12.
- Нарахування амортизації прямолінійним методом із відображенням на рахунку 13.

- Облік вибуття нематеріальних активів із фіксацією прибутків або збитків у відповідних регістрах. Капітальні інвестиції, пов'язані з придбанням основних засобів, обліковуються на проміжному рахунку 15 «Капітальні інвестиції». У 1С процес автоматизований: після закупівлі та введення активів в експлуатацію система автоматично переносить суми з рахунку 15 на рахунок 10 або 11, що виключає залишки на рахунку 15, оскільки активи одразу вводяться в експлуатацію.

Облік доходів і витрат у ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ» здійснюється на рахунках 7-го та 9-го класів. Основним джерелом доходу є надання аудиторських і бухгалтерських послуг, що відображається на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт, послуг». У 1С доходи фіксуються через документи «Реалізація послуг», які автоматично формують проводки на рахунок 703 із подальшим списанням на фінансовий результат у кінці звітного періоду. Витрати обліковуються на рахунках 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 94 «Інші витрати операційної діяльності» та 97 «Інші витрати». У 1С створюються відповідні документи (наприклад, «Витрати на послуги» або «Нарахування витрат»), які автоматично розподіляють суми за статтями витрат. Оборотно-сальдова відомість, сформована в 1С, підсумовує дані за цими рахунками, забезпечуючи аналітичну інформацію для фінансової звітності.

Особлива увага в ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ» приділяється обліку руху грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також видачі коштів під звіт через значну кількість відряджень працівників для виїзних інвентаризацій. У 1С облік касових операцій автоматизований через модуль «Банк і каса», де створюються видаткові касові ордери (форма КО-2) для видачі коштів підзвітним особам із відображенням на рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Дебіторська заборгованість, що виникає від договорів із клієнтами та авансів за послуги, фіксується на рахунках 36 «Розрахунки з покупцями» та 37 «Розрахунки з іншими дебіторами» через документи «Рахунок-фактура» або «Акт виконаних робіт». Кредиторська заборгованість, переважно пов'язана з

розрахунками з бюджетом і оплатою послуг, обліковується на рахунках 631 і 685. Система автоматично формує проводки та звіти для відстеження заборгованостей.

Використання 1С у ТЕО-АУДИТ має значні переваги, такі як автоматизація рутинних процесів, стандартизація звітності, інтеграція з іншими системами та інструменти для контролю, що є важливими для ефективного ведення обліку. Однак санкції, накладені з 2017 року, значно обмежують його потенціал через відсутність оновлень, що призводить до ризику невідповідності законодавству, проблем із безпекою та залежності від постачальника. Висока вартість впровадження, складність освоєння та обмежена гнучкість для нестандартних операцій, таких як облік відряджень, роблять 1С менш привабливим рішенням для аудиторської компанії, яка потребує гнучкості та актуальності. У сучасних умовах ТЕО-АУДИТ має розглянути альтернативні рішення, такі як українські хмарні системи (наприклад, Облік SaaS), які пропонують кращу відповідність законодавству, регулярні оновлення та більшу гнучкість.

Переваги та обмеження використання 1С в діяльності ТЕО-АУДИТ наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Переваги та обмеження використання 1С в діяльності ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ»

№ з/п	Аспект	Переваги	Обмеження
1	Автоматизація	Зменшує час на рутинні операції	Потребує ручної перевірки для нестандартних задач
2	Відповідність законодавству	Стандартизовані шаблони	Не оновлюється через санкції, ризик невідповідності змінам в чинному законодавству
3	Інтеграція	Спрощує обмін даними з банками та порталами	Обмежена сумісність через застарілість
4	Контроль і аналіз	Надає аналітичні інструменти	Ризик помилок через відсутність оновлень
5	Вартість	-	Висока вартість ліцензій і підтримки
6	Складність	-	Потребує затрат в навчанні нового персоналу без досвіду роботи
7	Безпека	Забезпечує контроль доступу	Вразливість через відсутність оновлень безпеки
8	Гнучкість	Можливість кастомізації	Обмежена для специфічних операцій, як відрядження

Джерело: сформовано автором

Аналогічно, BAS Бухгалтерія, що застосовується у відділі аутсорсингу, забезпечує гнучке налаштування облікової політики під потреби клієнтів, що підвищує якість надання консалтингових послуг.

Що стосується податкового обліку, то на ТОВ «ТЕО-АУДИТ» він наразі не автоматизований, що створює значні виклики в забезпеченні ефективності та точності підготовки звітності. Податкові декларації, зокрема Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (надалі – Об'єднана звітність), та по-квартальний звіт з єдиного податку (форма F0103309), заповнюються вручну. Такий підхід ускладнює облік через необхідність обробки значного обсягу даних, включаючи розрахунки податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), військового збору та єдиного соціального внеску (ЄСВ), а також контроль за правильністю застосування ставок оподаткування, які для єдиного податку можуть варіюватися залежно від групи платника. Ручне ведення обліку підвищує ризик помилок у розрахунках, несвоєчасного подання звітності та невідповідності вимогам законодавства, що може призвести до штрафних санкцій.

ТОВ «ТЕО-АУДИТ» уже використовує програмне забезпечення М.Е.Дос для надання послуг клієнтам, тому передумови для його застосування у автоматизації власного податкового обліку вже існують. Впровадження М.Е.Дос у власний податковий облік дозволило б оптимізувати процеси підготовки та подання об'єднаної звітності, звітів з єдиного податку, а також забезпечити облік специфічних операцій, таких як нарахування та сплата ЄСВ за найманих працівників, облік доходів від надання послуг і контроль за дотриманням лімітів доходу для спрощеної системи оподаткування. Програма забезпечує автоматичне формування звітів на основі введених даних, враховує актуальні ставки податків і оновлення нормативної бази, що є особливо важливим для ТОВ на спрощеній системі оподаткування, де необхідно чітко відстежувати обсяги доходу та правильність класифікації операцій.

Використання RDP забезпечує співробітникам ТЕО-АУДИТ доступ до віртуальних робочих столів, що дозволяє працювати віддалено, зокрема в умовах війни. RDP не вимагає VPN, що спрощує доступ до локальних файлів і програм, таких як Ахіома-audit, 1С, BAS, без необхідності зберігання даних на незахищених особистих пристроях чи хмарних серверах [14].

Проте, варто зазначити вже раніше згадану його застарілу версію, як зазначено в практичному досвіді працівників ТЕО-АУДИТ, призводить до уповільнення роботи віртуальних робочих столів, що знижує продуктивність. Затримки в обробці даних особливо відчутні при роботі з великими обсягами інформації, наприклад, під час аудиту за кілька звітних періодів. Крім того, Ахіома-audit демонструє зниження швидкої дії при обробці значних масивів даних, а в деяких випадках фіксуються зависання. Ці проблеми є типовими для МСП із обмеженими ресурсами на модернізацію ІТ-інфраструктури.

Ахіома-audit, своєю чергою, оптимізує аудиторські процедури [20].

Перший етап включає в себе планування та збір інформації про клієнта. Під час планування визначається мета, осяг аудиту, призначаються відповідальні особи та розробляється детальний план перевірок з визначенням методологій, які будуть використані під час перевірки фінансової звітності клієнта.

Другий етап – оцінка ризиків та визначення стратегії аудиту. Основна мета це визначення ключових завдань аудиту та розроблення детального плану дій.

На третьому етапі ТОВ «ТЕО-АУДИТ» зосереджується на впровадженні аудиторських процедур, спрямованих на реагування на виявлені ризики. Цей етап має ключове значення для досягнення ефективності та належної якості аудиторського процесу, що, у свою чергу, гарантує достовірність фінансової звітності клієнта. Серед таких процедур є:

- Створення «Аналітичних таблиць»;
- Створення списку для «Зовнішнього підтвердження»;
- Створення «Вибірок»;
- Збір «Актів звірки» для «Зовнішнього підтвердження»;
- Збір «Сканованих копій документів» для «Вибірок»;

- Збір документів по аудиторським «Запитам» та інші.

У відповідь на встановлені ризики, аудитори розробляють конкретні рекомендації щодо усунення виявлених ризиків.

Особливий акцент робиться на тих ділянках, де рівень ризику оцінено як високий.

Кінцевою частиною цього етапу є проведення процедур по суті, мета яких – отримання достатніх доказів, що підтверджують правдивість і точність фінансової звітності. Аудиторська команда ретельно аналізує ці дані, перевіряючи правильність поданої інформації, одною з них є меппінг фінансової звітності клієнта, яка проводиться вручну аудитором.

На фінальному етапі аудиту ТОВ «ТЕО-АУДИТ» підсумовує отримані результати й формує аудиторський звіт. Зібрані в процесі аудиту докази аналізуються в контексті повної фінансової звітності клієнта. Особливу увагу приділено виявленим розбіжностям або проблемам, які можуть потребувати коригувань або додаткової перевірки. Результатом роботи є офіційний аудиторський звіт, який містить висновки та рекомендації щодо фінансової звітності клієнта. У ньому детально описуються виконані процедури, виявлені ризики та їхній вплив, а також висновок щодо того, чи відображає звітність реальний фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Axioma-audit дозволяє імпортувати дані клієнта прямо з його бухгалтерських систем, завдяки чому зменшується час на ручне введення даних та ризик людських помилок.

У програмному забезпеченні аудиторські процедури поділені на розділи в яких знаходяться всі документи та доступна функція формування аудиторських шаблонів. Вони встановлюють уніфікований підхід до проведення аудиторських процедур, що сприяє забезпеченню цілісності та точності в аудиті. Вони розроблені з урахуванням вимог законодавства та професійних стандартів, завдяки чому аудитори можуть легко дотримуватись необхідних нормативних вимог. Застосування таких шаблонів дозволяє суттєво зменшити час на підготовку й

планування аудиторських дій. Уніфіковані інструкції та чек-листи мінімізують ризик допущення помилок або упущень, що підвищує якість і надійність аудиторської перевірки.

Після чого відповідальний аудитор аналізує результати аудиторських процедур та складає аудиторський звіт.

Крім того, Ахіота-audit підвищує рівень прозорості та зручності доступу до аудиторської інформації. Усі ключові документи, висновки та записи можна зберігати безпосередньо в системі, що забезпечує спільний доступ до єдиної інформаційної бази для всієї команди. Це значно полегшує комунікацію та координацію як між аудиторами, так і у взаємодії з клієнтами.

До переваг цифровізації можна віднести прискорення обробки інформації, автоматизація розрахунків і звітності, зручність контролю облікових операцій, інтеграція з банками та державними органами, а також аналітичні інструменти для прийняття управлінських рішень. Програма BAS Бухгалтерія, застосовувана у відділі аутсорсингу, дозволяє гнучко налаштовувати облікову політику під потреби клієнтів, що підвищує якість консалтингових послуг. Програмне забезпечення М.Е.Дос, уже використане у клієнтському сервісі, має потенціал для розширення на внутрішній податковий облік фірми, що дозволить автоматизувати підготовку об'єднаної звітності, звітів з єдиного податку та нарахування ЄСВ, що є актуальним для підприємства на спрощеній системі оподаткування.

Разом із тим, цифрові технології в ТЕО-АУДИТ мають низку суттєвих обмежень. Основним недоліком є залежність від застарілої програми 1С, яка підпадає під санкції і не отримує оновлень відповідно до змін у чинному законодавстві, що загрожує невідповідністю ведення обліку нормативним вимогам. Облік податків здебільшого ведеться вручну, що підвищує ризики помилок, затримок у поданні звітності та штрафів. Також 1С потребує додаткової перевірки для обробки нестандартних операцій, таких як облік відряджень, що знижує її гнучкість. Висока вартість ліцензій, складність у навчанні нового персоналу та проблеми з безпекою через відсутність оновлень також знижують загальну ефективність використання цього програмного забезпечення.

2.3 Аналіз ризиків застосування цифрових інструментів в контролі у ТОВ «ТЕО-АУДИТ»

Для підвищення ефективності діяльності ТЕО-АУДИТ стратегічно важливою буде введення в облік та контроль нових цифрових технологій. Але зважаючи на те, що дане підприємство належить до МСП, імплементація цифрових рішень в діяльність підприємства супроводжується низкою ризиків та викликів.

Раніше згадані ШІ, великі дані, блокчейн та хмарні технології, значно підвищують конкурентоспроможність компанії на ринку надання аудиторських та консалтингових послуг, проте, при неправильному стратегічному підході вони принесуть за собою фінансові, технічні, юридичні, організаційні та безпекові ризики.

МСП мають обмежені фінансові ресурси, тому імплементація раніше згаданих цифрових рішень може бути непосильною для ТЕО-АУДИТ. Наприклад, розробка та інтеграція ШІ-систем, таких як KPMG Clara, потребує витрат на ліцензію, навчання персоналу та модернізацію ІТ-структури під ШІ, витрати на які можуть сягнути декількох десятків, а то й тисяч гривень. Те саме стосується і блокчейн-технології. Попри її потенціал для забезпечення прозорості транзакцій, вартість впровадження висока через необхідність створення спеціалізованої інфраструктури та найму кваліфікованих фахівців. Такі витрати можуть призвести до фінансового дисбалансу на ТЕО-АУДИТ, особливо якщо окупність інвестицій не буде гарантованою в короткостроковій перспективі. Навіть перехід на хмарні технології, потребує витрат на перенесення даних та навчання персоналу, хоча, якщо порівнювати з ШІ та блокчейн, фінансовий ризик менший, а також наявні переваги над вже використовуваними RPD та спеціалізованими програмними забезпеченнями.

Якщо говорити за технічні ризики, то через вже наявні RPD та спеціалізовані програмні забезпечення створюються бар'єри для впровадження нових диджитал технологій. Наприклад, інтеграція таких ШІ, як Docut AI чи

Trullion, вимагає якісних та структурованих даних, тоді як у ТЕО-АУДИТ дані в 1С і BAS можуть бути неоднорідними чи містити помилки через ручне введення. Ці технічні обмеження знижують ефективність цифровізації та підвищують ризик збоїв у роботі.

ІІІ-системи потребують великих обсягів даних і їх неправильна обробка може призвести до порушення конфіденційності. Блокчейн, попри свою безпеку, має вразливості, пов'язані з можливими помилками в смарт-контрактах або компрометацією ключів доступу, що може підірвати довіру клієнтів до компанії.

Впровадження нових технологій, таких як ІІІ чи хмарні платформи, вимагає значної перебудови бізнес-процесів і навчання персоналу, що є значним викликом для ТЕО-АУДИТ через обмежені ресурси. Недостатня цифрова грамотність і опір змінам з боку працівників є поширеними проблемами для МСП [9]. Навіть при освоєнні Ахіота-audit знадобився певний час, і цей ризик може повторитися при переході на складніші системи, такі як SAP Business One чи Silverfin. Крім того, використання 1С, попри його санкційні ризики, залишається звичним для працівників і перехід на українські альтернативи, такі як BOOKKEEPER чи Облік SaaS, скоріш за все викличе опір через страх втрати звичного функціоналу та часу на навчання.

Блокчейн-системи стикаються з правовими бар'єрами через відсутність чіткої законодавчої бази в Україні, що ускладнює їх використання в аудиторських процесах. Хмарні платформи мають неврегульовані законодавчі аспекти, що може створювати невизначеність при вирішенні суперечок із провайдерами.

Крім вже наявних інструментів, таких як спеціалізовані програмні забезпечення для аудиту та бухгалтерського обліку, можна розглянути інші цифрові технології, які роботизована автоматизація процесів (Robotic Process Automation (RPA)), технології прогностичної аналітики, платформи автоматизованого документообігу та інструменти кібербезпеки. Ці технології активно використовуються в аудиторських фірмах для оптимізації роботи, але їхнє впровадження також супроводжується фінансовими, технічними, організаційними та етичними викликами.

Роботизована автоматизація процесів (RPA) є однією з найперспективніших технологій для аудиторських фірм, дозволяючи автоматизувати рутинні завдання, такі як обробка первинних документів, звірка фінансових даних чи підготовка звітів. Проте для ТЕО-АУДИТ впровадження RPA, наприклад, а налаштування ботів і навчання персоналу додають ще витрат. Для МСП із обмеженим бюджетом такі інвестиції можуть бути непосильними, особливо якщо обсяг операцій недостатній для швидкої окупності. Підтримка RPA також передбачає регулярне оновлення алгоритмів, що створює фінансовий тиск у довгостроковій перспективі.

Технології прогнозової аналітики, які базуються на машинному навчанні, наприклад, IBM Watson чи SAS Predictive Analytics, дають аудиторським фірмам змогу прогнозувати фінансові ризики, виявляти аномалії та підвищувати якість аудиторських висновків.

Однак у ТЕО-АУДИТ впровадження таких систем ускладнене технічними обмеженнями. Якість прогнозів залежить від структурованих і достовірних даних, тоді як у компанії дані часто надходять від клієнтів у різних форматах або містять помилки через ручне введення. Некоректні прогнози можуть призвести до помилкових аудиторських висновків, підриваючи довіру клієнтів і репутацію фірми. Крім того, прогнозна аналітика вимагає потужної обчислювальної інфраструктури, якої бракує ТЕО-АУДИТ через застаріле обладнання. Технічні збої чи низька продуктивність систем можуть знизити ефективність технології, роблячи її впровадження ризикованим у короткостроковій перспективі.

Платформи автоматизованого документообігу оптимізують обмін електронними документами та підписання звітів, що відповідає стандартам електронного документообігу та вимогам SAF-T UA. Проте для ТЕО-АУДИТ ці платформи створюють безпекові ризики. Хмарні системи залежать від стабільного інтернет-з'єднання, яке в умовах війни може бути ненадійним через перебої в електропостачанні чи кібератаки. Ненадійні провайдери також підвищують ризик витоку конфіденційних даних клієнтів, що є критичним для аудиторської фірми, яка працює з чутливою фінансовою інформацією. Відсутність у ТЕО-АУДИТ

внутрішніх фахівців із кібербезпеки ускладнює моніторинг і захист таких платформ.

Інструменти кібербезпеки, такі як SIEM-системи (Security Information and Event Management), стають стандартом для аудиторських фірм, які прагнуть захистити дані від кіберзагроз. Для ТЕО-АУДИТ ці рішення могли б підвищити безпеку обробки фінансової інформації, але їхнє впровадження стикається з організаційними бар'єрами. Недостатня цифрова грамотність працівників, типова для МСП, ускладнює освоєння складних систем кібербезпеки. Навчання персоналу може тривати місяці, відволікаючи ресурси від основної діяльності та знижуючи продуктивність. Інтеграція SIEM-систем також вимагає перебудови бізнес-процесів, що може викликати тимчасові збої в роботі компанії, особливо за умов обмеженого штату.

Етичні та регуляторні виклики є значними при використанні прогнозної аналітики та RPA. Помилкове рішення, наприклад, класифікація транзакції як шахрайської через неточні дані, може призвести до репутаційних втрат для ТЕО-АУДИТ і її клієнтів.

Залежність від зовнішніх провайдерів є ще одним суттєвим ризиком при впровадженні хмарних платформ документообігу чи інструментів кібербезпеки. У разі банкрутства провайдера або технічних збоїв ТЕО-АУДИТ може втратити доступ до критично важливих даних, що зупинить операційну діяльність. У контексті війни цей ризик посилюється через економічну нестабільність і зростання кіберзагроз. Відсутність у ТЕО-АУДИТ внутрішніх ІТ-фахівців для швидкого реагування на такі інциденти погіршує ситуацію, роблячи компанію вразливою до зовнішніх факторів. Крім того, провайдери можуть підвищувати ціни на послуги, що ускладнює довгострокове планування бюджету для МСП.

Впровадження роботизованої автоматизації процесів, прогнозної аналітики, платформ автоматизованого документообігу та інструментів кібербезпеки могло б значно підвищити ефективність ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»», відповідаючи вимогам SAF-T UA та міжнародним стандартам аудиту. Проте фінансові обмеження, застаріла інфраструктура, безпекові вразливості,

організаційні бар'єри, етичні та регуляторні виклики, а також залежність від зовнішніх провайдерів створюють суттєві перешкоди для цифрової трансформації. У сучасних умовах війни та економічної нестабільності ТЕО-АУДИТ необхідно розробити поетапну стратегію впровадження, починаючи з пілотних проєктів, наприклад, тестування RPA для обробки документів чи використання платформи документообігу для окремих клієнтів.

2.4 Перспективи подальшого розвитку цифровізації та контролю в ТОВ «ТЕО-АУДИТ»

Оцінивши всі можливі ризики впровадження цифрових технологій у діяльності ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»», можна розробити стратегії та запровадити заходи для їхньої мінімізації, одночасно підвищуючи ефективність роботи компанії та створюючи основу для подальшої цифровізації.

Перш за все, ТЕО-АУДИТ необхідно замінити програмне забезпечення для ведення бухгалтерського обліку та надання супутніх послуг. Це стосується не лише 1С, але й BAS.

Обираючи підходящу ERP-систему, потрібно враховувати можливість комплексного ведення бухгалтерського, управлінського, кадрового та податкового обліку. Важливою умовою є відповідність чинному законодавству, вітчизняним та міжнародним стандартам. Не менш важливим критерієм вибору є можливість інтеграції з іншими ERP-системами, CRM, ERP та банківськими системами. Це забезпечить безперебійну роботу всіх бізнес-процесів і знизить ризик помилок через ручне введення даних. Інтерфейс програмного забезпечення повинен бути інтуїтивно зрозумілим і зручним для користувача. Це скоротить час на навчання персоналу та підвищить ефективність роботи. Для швидкого вирішення проблем також необхідний зворотній зв'язок з провайдером програмного забезпечення. І останній, але не менш важливі аспекти: захист даних від несанкціонованого

вторгнення, можливість створення резервної копії даних та відповідність вимогам кібербезпеки [17].

Українські хмарні рішення, зокрема BookKeeper і Облік SaaS, є перспективними альтернативами завдяки доступності, відповідності українському законодавству та мінімальним вимогам до інфраструктури. Функціональні можливості запропонованих програмних забезпечень відповідають умовам, необхідним для автоматизації обліку та контролю на ТЕО-АУДИТ.

BookKeeper – розроблений з урахуванням вимог для МСП. Це програмне забезпечення позиціонується як сучасна альтернатива 1С, пропонуючи автоматизацію ключових бухгалтерських процесів: облік доходів і витрат, формування первинних документів, податкову звітність, інтеграцію з банками, облік зарплати та ведення кадрів. Проте функціонал менш гнучкий порівняно з складними конфігураціями 1С.

Перевагою можна вважати повністю хмарну платформу, яка мінімізує проблеми, пов'язані із застарілою версією RPD. Також використання хмарної моделі буде перевагою, через регулярні автоматичні оновлення, залежно від змін у законодавстві. BookKeeper, як український продукт, відповідає національним стандартам безпеки України. Дані зберігаються на українських серверах, що знижує ризик втрати конфіденційної інформації.

Ціна за використання даного хмарного продукту варіюється в залежності від тарифу, який обрало для себе підприємство, що буде перевагою для МСП. Хмарна модель усуває витрати на сервери та їх обслуговування.

Також присутня інтеграція та сумісність з українськими банками, платформами електронного документообігу (наприклад, Вчасно, FlyDoc) і підтримує імпорт даних із 1С. Проте для клієнтів ТЕО-АУДИТ із застарілими чи специфічними системами може знадобитися ручне налаштування, що створює тимчасові незручності.

ТЕО-АУДИТ варто звернути свою увагу на Облік SaaS – ще одну українську хмарну бухгалтерську систему, яка позиціонується як альтернатива 1С і BAS. Це програмне забезпечення дозволяє автоматизувати бухгалтерський та

управлінський облік, підтримує інтеграцію з державними органами, відповідає сучасним стандартам безпеки та пропонує гнучкі тарифи, що робить її привабливою для МСП. Проте впровадження Облік SaaS потребує ретельного планування через можливі труднощі з переходом і необхідність навчання персоналу, враховуючи обмежені ресурси компанії та сучасні виклики.

Облік SaaS позиціонується як універсальний інструмент для малого та середнього бізнесу, що забезпечує комплексну автоматизацію бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Система підтримує облік доходів, витрат, товарів, послуг, взаєморозрахунків із контрагентами, а також автоматизацію податкових накладних і розрахунків заробітної плати. Для ТЕО-АУДИТ, яка обслуговує клієнтів із різними системами оподаткування (ФОП, юридичні особи, загальна система, спрощена система), Облік SaaS пропонує гнучкі налаштування, що дозволяють адаптувати програму до специфічних потреб. Система інтегрується з банківськими платформами для автоматичного імпорту виписок, зменшуючи ручну працю та ризик помилок. Крім того, Облік SaaS підтримує інтеграцію з платіжними системами і програмами документообігу, наприклад, Вчасно, відповідаючи потребам аутсорсингового відділу ТЕО-АУДИТ.

Електронна звітність, сумісна з вимогами Державної податкової служби (ДПС). Регулярні оновлення програми, які враховують зміни в українському податковому законодавстві, гарантують її актуальність.

Однією з ключових переваг Облік SaaS є хмарна архітектура, яка дозволяє працювати з будь-якого пристрою з доступом до інтернету, що особливо важливо для ТЕО-АУДИТ у контексті війни, коли віддалена робота стала нормою через перебої з електропостачанням. Дані зберігаються на українських серверах із застосуванням шифрування, що значно знижує ризики кібератак порівняно з застарілими протоколами віддаленого доступу, такими як RDP, які використовуються на підприємстві. Щоденне резервне копіювання даних і функція кешування для офлайн-доступу забезпечують безперервність роботи навіть при нестабільному інтернет-з'єднанні. Для аудиторської фірми, яка працює з конфіденційними фінансовими даними клієнтів, ці заходи безпеки будуть

вирішальними, оскільки вони мінімізують ризики витоків інформації, які могли б мати місце при використанні російських програм, таких як 1С. Фінансовий аспект також робить Облік SaaS привабливим вибором. Тарифи є конкурентними порівняно з витратами на підтримку 1С чи BAS, які включають ліцензії, оновлення та найм спеціалістів для їх обслуговування. Оплата за використання Облік SaaS залежить від специфіки підприємства, його розміру та кількості користувачів. Враховуючи не велику кількість працівників, які ведуть внутрішній облік на ТЕО-АУДИТ, ціна вийде значно меншою, ніж тих, які компанія використовує зараз. Ця гнучкість дозволяє ТЕО-АУДИТ масштабувати функціонал без значних інвестицій. Хмарна модель усуває витрати на сервери чи потужні комп'ютери, а підписна модель оплати забезпечує передбачуваність витрат, що полегшує фінансове планування в умовах економічної нестабільності.

Важливою особливістю Облік SaaS є підтримка імпорту даних із 1С, що полегшує перехід для ТЕО-АУДИТ і її клієнтів. Ця функція дозволяє перенести дані, такі як залишки на рахунках, операції чи контрагентів, без значних втрат інформації. Проте перехід може бути трудомістким для клієнтів із нестандартними конфігураціями 1С, наприклад, із доопрацьованими модулями для специфічних галузей (будівництво, агробізнес). У таких випадках потрібне додаткове налаштування, що може тривати тижні та вимагати залучення зовнішніх консультантів. Для мінімізації цих ризиків ТЕО-АУДИТ варто розпочати з пілотного проєкту, протестувавши Облік SaaS на даних одного клієнта з типовими операціями, щоб оцінити сумісність і виявити потенційні проблеми. Такий підхід знизить фінансові та організаційні ризики, дозволяючи компанії адаптувати процеси перед повномасштабним переходом.

Освоєння Облік SaaS потребує часу та навчання. Недостатня цифрова грамотність персоналу, типова для МСП, може уповільнити адаптацію до нового інтерфейсу, особливо для співробітників, які досить довго працювали в 1С. Для подолання цього бар'єру ТЕО-АУДИТ має організувати навчання через онлайн-курси або скористатися україномовними посібниками, вебінарами чи безкоштовними відео, які надають розробники Облік SaaS. Локальна підтримка

через чат, телефон або регіональних консультантів полегшує вирішення технічних питань. Рекомендується призначити одного працівника відповідальним за впровадження, який координуватиме перенесення даних і навчання. У довгостроковій перспективі Облік SaaS може стати основою для цифрової трансформації ТЕО-АУДИТ, дозволяючи автоматизувати більшість бухгалтерських процесів, підвищити точність звітності та зміцнити репутацію завдяки відмові від російського програмне забезпечення. Інтеграція з документообігом і банками скоротить час на обробку операцій, що дозволить компанії обслуговувати більше клієнтів без збільшення штату. Для максимальної ефективності ТЕО-АУДИТ варто поєднати впровадження Облік SaaS із модернізацією кібербезпеки, наприклад, додавши двофакторну автентифікацію, що підвищить захист конфіденційних даних клієнтів. Поетапний перехід, підтримка локальних провайдерів і навчання персоналу зроблять Облік SaaS оптимальним вибором, який відповідає фінансовим, технічним і регуляторним потребам компанії. Тому у виборі між BookKeeper та Облік SaaS, раджу звернути увагу на впровадження останнього в діяльність ТЕО-АУДИТ через більш його широкий функціонал. Розглянувши переваги впровадження Облік SaaS у автоматизацію бухгалтерського обліку ТЕО-АУДИТ було розроблено алгоритм переходу, узагальнено на рис. 2.1.

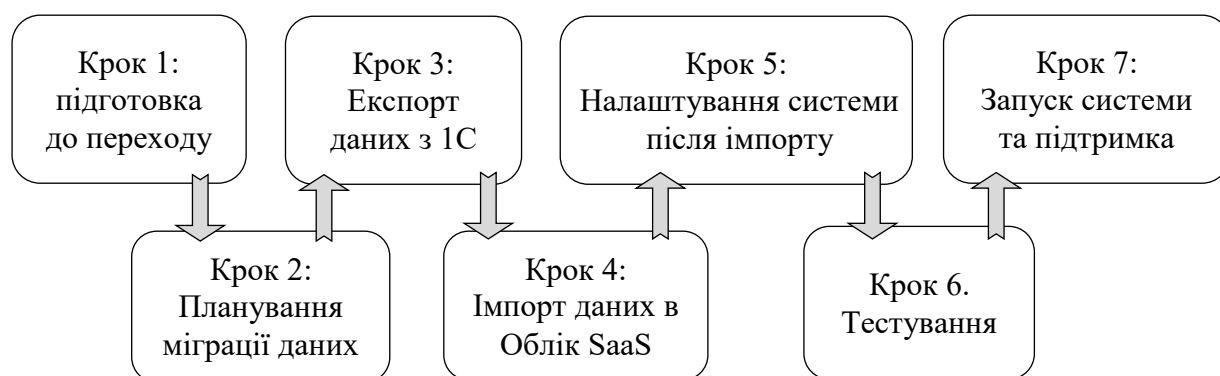

Рисунок 2.1 – Алгоритм переходу на Облік SaaS

Джерело: розроблено автором

Крок 1: Підготовка до переходу.

Перш за все потрібно оцінити поточний стан автоматизації бухгалтерського обліку (наприклад, нарахування зарплати, облік витрат, формування звітності) також необхідно визначити ключових користувачів системи та їхні ролі (наприклад, бухгалтери, адміністратори).

Далі керівництву необхідно ознайомитися з функціональністю Облік SaaS, зокрема його стандартною конфігурацією для українських підприємств, яка включає звичайні плани рахунків, типові документи та регламентовану звітність. З огляду на розмір, фінансові можливості та інші чинники пропонується тарифний план «Корпоративний 3» для підприємств з 2-3 користувачами, який коштує 1900 грн/місяць і включає необмежену кількість документів, зовнішню API-інтеграцію та безкоштовну підтримку.

В кінці даного кроку необхідно сформувати команду, яка включає IT-спеціалістів, бухгалтерів та, за необхідності, зовнішніх консультантів, знайомих з обома системами.

Крок 2: Планування міграції даних.

Проведення меппінгу структури даних в 1С, включаючи первинні документи та залишки на рахунках. Визначення даних, які не можна автоматично перенести, тому потрібно спланувати їхню обробку, наприклад, ручне введення або перетворення.

Очистка бази даних 1С від помилок, дублів та застарілих записів, особливо тих, що стосуються фінансових звітів та податкового обліку, щоб уникнути проблем під час міграції.

Використання можливості імпорту Облік SaaS, які дозволяють завантажувати дані з CSV-файлів. Зробити тест-драйв процесу міграції на зразковому наборі даних, щоб переконатися в збереженні цілісності та точності.

Крок 3: Експорт даних з 1С.

У 1С є вбудована функція експорту даних у формат CSV. Її використовують для експорту ключових даних, таких як:

- Контрагенти (код, назва, ЗКПО, податковий номер, банківські реквізити тощо).
- Номенклатура (код, назва, одиниця виміру, штрихкод).
- Основні засоби (інвентарний номер, назва, дата введення в експлуатацію, вартість, амортизація).
- Залишки на рахунках (балансові рахунки, кількість, сума).

Необхідно переконатися, що CSV-файли мають правильну структуру, відповідну до вимог Облік SaaS.

Крок 4: Імпорт даних в Облік SaaS.

Використання інструменту «Ручний імпорт даних з CSV»: Вхід в Облік SaaS і перехід до розділу «Ручний імпорт даних з CSV». Обрати тип об'єкта для імпорту:

- 1 – Контрагенти
- 3 – Основні засоби
- 4 – Ініціалізація балансу
- Інші типи даних (наприклад, номенклатура) також можуть бути імпортовані за потреби. Завантажте підготовлений CSV-файл і налаштуйте імпорт відповідно до вимог системи.

Імпорт даних за потреби можна налаштувати за допомогою налаштувань імпорту.

Крок 5: Налаштування системи після імпорту.

- Ініціалізація компанії:

Заповнення даних компанії, включаючи офіційні реквізити (назва, адреса, ідентифікатори). Використання документу «Ініціалізація даних компанії».

- Введення банківських реквізитів:

Перехід до меню «Банк і каса / Довідники» і додання банківських рахунків компанії.

• Заповнення довідників «Номенклатура» з інформацією про товари, «Контрагенти» – з інформацією про контрагентів.

• Створення особових карток співробітників з використанням документу «Особова картка співробітника».

• Видання наказів про прийом на роботу з використанням документу «Наказ про прийом на роботу».

- Введення основних засобів та нематеріальних активів використовується документ «Інвентарна картка». Створення актів введення ОЗ за допомогою Акту введення ОЗ.
- Реєстрація договорів з контрагентами: Використання документів «Договір з постачальником» та «Договір з покупцем».
- Введення початкових залишків:
 1. Введення залишків для рахунків без аналітики.
 2. Введення залишків для рахунку з аналітикою .
 3. Введення залишку по рахунку з кількісним обліком.

Крок 6. Тестування.

На етапі тестування та верифікації необхідно провести всебічне тестування усіх процесів у системі Облік SaaS. Слід перевірити коректність нарахування заробітної плати, формування фінансової та податкової звітності, а також належну інтеграцію з банківськими установами та органами податкової служби. Особливу увагу варто звернути на стабільність роботи системи з урахуванням її хмарної архітектури.

Додатково рекомендується здійснити паралельну експлуатацію системи Облік SaaS разом із вже наявною системою, наприклад, 1С, протягом одного повного облікового циклу – зокрема місяця. Це дозволить порівняти результати обробки даних у двох системах, що дасть змогу виявити можливі розбіжності та переконатися в точності й повноті інформації.

Важливим елементом є також верифікація даних. Необхідно переконатися, що вся інформація, зокрема про контрагентів, номенклатуру, основні засоби та залишки, була коректно перенесена до нової системи. При цьому потрібно перевірити відповідність даних чинному законодавству та відсутність помилок, що можуть вплинути на облік чи звітність.

Крок 7: Запуск системи та підтримка.

Після успішного тестування системи та періоду паралельної роботи слід повністю перейти на платформу Облік SaaS. Перед остаточним виведенням з експлуатації попередньої системи 1С необхідно здійснити повне резервне

копіювання всіх важливих даних, щоб уникнути втрати інформації та забезпечити безперервність облікових процесів.

Після запуску нової системи необхідно організувати постійну технічну підтримку користувачів. Для цього варто використовувати послуги, включені в тарифний план «Корпоративний». Слід регулярно моніторити роботу системи, своєчасно реагувати на технічні збої та збирати зворотний зв'язок від користувачів з метою оперативного усунення можливих проблем і підвищення якості сервісу.

Як мале підприємство (МСП), ТЕО-АУДИТ стикається з фінансовими, технічними, організаційними, безпековими та регуляторними викликами при впровадженні таких технологій, як штучний інтелект (ШІ), роботизована автоматизація процесів (RPA), прогнозна аналітика, платформи автоматизованого документообігу та інструменти кібербезпеки. Ці технології активно застосовуються в аудиторських фірмах, таких як Deloitte чи PwC, значно оптимізують аудиторські та бухгалтерські процеси ТЕО-АУДИТ, але їхнє впровадження потребує виваженого підходу. У контексті війни, економічної нестабільності та необхідності відповідності стандартам, ТЕО-АУДИТ має зосередитися на поетапній інтеграції технологій, інвестуванні в навчання персоналу та співпраці з надійними провайдерами, щоб мінімізувати ризики, підвищити ефективність і відкрити перспективи для довгострокового розвитку цифровізації та контролю.

Фінансові ризики – один із основних бар'єрів для впровадження не лише ШІ, а й інших технологій у ТЕО-АУДИТ, оскільки розробка чи ліцензування платформ, таких як Booke.AI чи Trullion, потребує значних інвестицій, які можуть бути непосильними для МСП. Для мінімізації цих ризиків компанія може обрати хмарні ШІ-рішення з моделлю оплати за підпискою, що значно дешевше, ніж створення власних систем. Щоб уникнути надмірних витрат, ТЕО-АУДИТ варто розпочати з пілотного проєкту, застосувавши ШІ для аналізу транзакцій одного клієнта, що дозволить оцінити ефективність технології без значного фінансового навантаження.

Співпраця з українськими ІТ-компаніями, які пропонують локалізовані ШІ, також може знизити витрати порівняно з міжнародними провайдерами. Крім того, компанія може подати заявку на гранти від Міністерства цифрової трансформації України для фінансування цифрових ініціатив, що зменшить фінансові ризики та забезпечить стабільність бюджету.

Для подолання проблеми застарілої інфраструктури ТЕО-АУДИТ може використовувати хмарні обчислювальні ресурси через локальних провайдерів, таких як GigaCloud. Регулярне тестування ШІ-систем у пілотному режимі дозволить виявити технічні проблеми на ранніх етапах, знижуючи ризик збоїв у роботі.

Організаційні виклики, такі як недостатня цифрова грамотність працівників і опір змінам, ускладнюють адаптацію до ШІ. Щоб їх подолати, ТЕО-АУДИТ має інвестувати в навчання персоналу, організувавши короткострокові тренінги з використання ШІ-інструментів, наприклад, через онлайн-платформи, такі як Coursera чи Udemy, які пропонують курси з аудиту на базі ШІ. Демонстрація переваг ШІ, які включають скорочення часу на аналіз даних, може мотивувати працівників до освоєння технології.

Створення внутрішньої робочої групи, до якої увійдуть один-два працівники, відповідальні за впровадження ШІ, забезпечить координацію процесу та швидке реагування на проблеми.

Для підвищення ефективності ТЕО-АУДИТ може інтегрувати ШІ з наявними бухгалтерськими системами через Application Programming Interface (API) – набір інструкцій, за допомогою якого програми можуть «спілкувати» між собою, який автоматизує передачу даних і зменшує ручну працю.

Залучення зовнішніх консультантів із кібербезпеки та права допоможе привести ШІ-системи у відповідність до українського законодавства, зокрема щодо захисту персональних даних.

Для підвищення ефективності ТЕО-АУДИТ має документувати всі процеси, пов'язані з ШІ, щоб забезпечити відповідність вимогам контролюючих органів, таких як ДПС, і уникнути штрафів. Впровадження двофакторної автентифікації та

шифрування даних у ІІІ-системах захистить конфіденційну інформацію клієнтів, підвищуючи довіру до компанії.

Перспективи подальшого розвитку цифровізації та контролю на базі ІІІ для ТЕО-АУДИТ є значущими, оскільки ця технологія може не лише оптимізувати внутрішні процеси, але й відкрити нові можливості для бізнесу. У короткостроковій перспективі успішне пілотне впровадження ІІІ для аналізу транзакцій чи підготовки звітів дозволить компанії накопичити досвід і масштабувати технологію на всіх клієнтів.

У середньостроковій перспективі ІІІ може бути використаний для прогнозування фінансових ризиків, що стане послугою для клієнтів, які прагнуть стратегічного консультування.

У довгостроковій перспективі ТЕО-АУДИТ може інтегрувати ІІІ у комплексну цифрову систему, яка автоматизує весь цикл аудиту – від збору даних до подання звітів. Це відповідатиме міжнародним стандартам, таким як МСА, зміцнюючи позиції компанії на ринку.

У сучасних умовах війни та економічної нестабільності ТЕО-АУДИТ потребує стратегічного підходу до впровадження ІІІ, який поєднує поетапну інтеграцію, інвестування в навчання та співпрацю з надійними партнерами. Створення внутрішньої робочої групи для координації цифровізації, регулярний аудит ІІІ-систем і залучення грантів від Мінцифри допоможуть мінімізувати фінансові та організаційні ризики.

Успішна цифрова трансформація на базі ІІІ дозволить ТЕО-АУДИТ не лише підвищити ефективність аудиторських процесів, але й запропонувати клієнтам інноваційні послуги, такі як автоматизована звітність чи ризик-менеджмент. У довгостроковій перспективі ІІІ стане конкурентною перевагою, забезпечуючи стійкість компанії до зовнішніх викликів і сприяючи її розвитку на українському та міжнародному ринках аудиторських послуг.

Що стосується рекомендацій щодо використання на ТЕО-АУДИТ застарілої версії RPD, то вони включатимуть оновлення програмного забезпечення, перехід

на безпечні альтернативи, посилення кібербезпеки, оптимізацію мережових налаштувань і навчання персоналу.

Першим кроком для ТЕО-АУДИТ є оновлення клієнтських і серверних компонентів RDP до останніх версій, підтримуваних операційними системами компанії. Застарілі версії RDP, мають вразливі місця, які дозволяють віддалене виконання коду без взаємодії користувача. Оновлення до Windows Server 2022 або Windows 11 із найновішими патчами безпеки усуває такі проблеми, як збої після оновлень. Для економії коштів ТЕО-АУДИТ може використовувати хмарні рішення, серед яких є Azure Virtual Desktop, які надають оновлені RDP-сервіси без необхідності купувати нове обладнання. Хмарний підхід зменшує витрати на інфраструктуру, що критично для МСП в умовах економічної нестабільності, і забезпечує стабільний доступ навіть при перебоях із електропостачанням, якщо є резервне інтернет-з'єднання.

Другим важливим заходом є посилення безпеки RDP шляхом впровадження сучасних протоколів шифрування та автентифікації. Організаційні заходи включають навчання персоналу для підвищення цифрової грамотності та зменшення людських помилок. ТЕО-АУДИТ може організувати тренінги через онлайн-платформи, такі як Prometheus, які пропонують курси з кібербезпеки, вартість яких не надто велика, тому це доступно для МСП. Навчання має охоплювати створення складних паролів, розпізнавання фішингових атак тощо.

Для координації модернізації варто створити внутрішню робочу групу з мінімум двох працівників, які відповідатимуть за тестування оновлень і моніторинг безпеки, щоб мінімізувати вплив змін на операційну діяльність.

Довгостроковою альтернативою застарілому RDP є перехід на безпечніші протоколи, такі як Secure Shell (SSH) або Virtual Network Computing (VNC), які пропонують кращу безпеку, але потребують додаткових інвестицій у навчання та інфраструктуру. У контексті SAF-T UA, де потрібна швидка обробка даних, ТЕО-АУДИТ може інтегрувати RDP із хмарними платформами, такими як Microsoft Azure, для автоматизації передачі звітів, що зменшить залежність від локальних серверів. Співпраця з українськими ІТ-компаніями, які надають підтримку Azure,

дозволить налаштувати рішення з урахуванням місцевих умов, таких як нестабільний інтернет.

Модернізація застарілого RDP у ТЕО-АУДИТ вимагає комплексного підходу, що поєднує оновлення програмного забезпечення, посилення безпеки, оптимізацію мережі та навчання персоналу. Поетапне впровадження, починаючи з пілотного оновлення одного клієнта, дозволить мінімізувати ризики та витрати. У довгостроковій перспективі перехід на хмарні RDP-рішення або альтернативні протоколи підвищить безпеку, продуктивність і відповідність стандартам, зміцнюючи позиції компанії в умовах війни та економічної нестабільності.

Однією з перспективних технологій, яку рекомендується запровадити в близькому майбутньому, є Big Data. Ця технологія може значно оптимізувати аналіз фінансової інформації, виявлення ризиків і прогнозування тенденцій, що буде незамінним і важливим інструментом для аудиторської діяльності.

Big Data дозволяє обробляти великі обсяги даних із різних джерел, таких як фінансові звіти клієнтів, банківські виписки, податкові накладні та ринкові показники. Для ТЕО-АУДИТ, яка обслуговує клієнтів із різними системами оподаткування (ФОП та юридичні особи), Big Data може автоматизувати аналіз транзакцій, виявляти аномалії (наприклад, невідповідності в ПДВ) і прогнозувати фінансові ризики, що підвищує якість аудиторських звітів.

Доцільність запровадження Big Data в близькому майбутньому зумовлюється кількома факторами. По-перше, зростання обсягів фінансових даних, які генерують клієнти ТЕО-АУДИТ, вимагає інструментів для їх швидкої обробки. Традиційні методи, що базуються на ручному аналізі чи застарілих програмах, стають неефективними. Big Data дозволяє інтегрувати ці дані в єдину систему, створюючи цілісну картину фінансового стану клієнта.

По-друге, вимоги SAF-T UA передбачають подання деталізованої звітності, що потребує аналізу великих масивів інформації. Big Data може автоматизувати підготовку таких звітів, зменшуючи ризик помилок і штрафів від ДПС.

Для впровадження Big Data ТЕО-АУДИТ варто обрати хмарні платформи. Вони усувають потребу в дорогих локальних серверах, що є проблемою для компанії із застарілою ІТ-інфраструктурою.

Для економії ресурсів ТЕО-АУДИТ може розпочати з пілотного проєкту, обробляючи дані одного клієнта, щоб оцінити ефективність і виявити технічні проблеми.

Одним із викликів є якість даних, оскільки Big Data залежить від структурованих і достовірних джерел. У ТЕО-АУДИТ дані клієнтів часто надходять у різних форматах (Excel, PDF, паперові документи), що у подальшому ускладнить їх обробку. Для вирішення цієї проблеми варто розглянути впровадження стандартизованих шаблонів для збору інформації та провести аудит внутрішніх даних перед інтеграцією Big Data.

У близькому майбутньому Big Data стане конкурентною перевагою для ТЕО-АУДИТ, пропонуючи клієнтам нові послуги, такі як прогнозування фінансових ризиків чи аналіз ринкових тенденцій.

ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ»», як МСП з обмеженими фінансовими та кадровими ресурсами, має ретельно оцінювати доцільність впровадження складних цифрових технологій, таких як блокчейн і RPA. У контексті війни, економічної нестабільності та вимог відповідності стандартам, впровадження цих технологій у найближчі п'ять років є недоцільним через високі фінансові витрати, технічні складнощі, організаційні бар'єри та недостатню готовність ринку. ТЕО-АУДИТ варто відкласти інтеграцію блокчейну та RPA, зосередившись на більш доступних і менш ризикованих рішеннях.

Фінансові ризики є ключовою причиною уникнення блокчейну та RPA. Впровадження блокчейн-систем, для забезпечення прозорості транзакцій, вимагає значних інвестицій у створення інфраструктури, найм розробників і підтримку мережі. Аналогічно, ліцензії на RPA-платформи. Для ТЕО-АУДИТ, яка працює з обмеженим бюджетом, ці витрати є непосильними, особливо в умовах економічної нестабільності, спричиненої війною. Окупність таких інвестицій для МСП із невеликим обсягом операцій може тривати понад п'ять років, що робить їх фінансово невиправданими порівняно з дешевшими альтернативами, такими як хмарні бухгалтерські платформи.

Технічні складнощі також стримують впровадження цих технологій. Блокчейн вимагає складної інтеграції з наявними системами, що ускладнене через неоднорідність даних клієнтів ТЕО-АУДИТ, які часто надходять у різних форматах. Відсутність універсальних стандартів для блокчейну в Україні створює проблеми впровадження їх у діяльність компанії. RPA, в свою чергу, залежить від структурованих даних і стабільної ІТ-інфраструктури. Впровадження RPA для автоматизації обробки документів може призвести до помилок, якщо дані містять неточності, що підриває якість аудиту.

Організаційні бар'єри додатково ускладнюють інтеграцію. Впровадження блокчейну та RPA потребує висококваліфікованих фахівців, яких ТЕО-АУДИТ не має в штаті, а найм зовнішніх експертів є дорогим. Недостатня цифрова грамотність працівників, типова для МСП, і потенційний опір змінам ускладняють освоєння складних систем. Наприклад, навчання персоналу роботі з RPA-платформами, може тривати місяці, відволікаючи працівників від основної діяльності. Блокчейн, зі своєю складною архітектурою, потребує ще більшого часу на адаптацію, що непрактично для компанії з обмеженим штатом.

Недостатня готовність ринку та регуляторна невизначеність також роблять ці технології передчасними. В Україні відсутня чітка законодавча база для використання блокчейну в аудиті, що створює правові ризики, пов'язані з визнанням блокчейн-звітів регуляторами, такими контролюючим органам як ДПС. RPA, хоча й активно застосовується у великих фірмах, таких як Deloitte, ще не є стандартом для МСП в Україні, де клієнти надають перевагу традиційним методам. Зосередження на блокчейні чи RPA може відволікти ТЕО-АУДИТ від пріоритетів, таких як відповідність SAF-T UA чи впровадження хмарних рішень, які є дешевшими та більш затребуваними.

Замість блокчейну та RPA ТЕО-АУДИТ варто зосередитися на доступних технологіях, таких як хмарні платформи (наприклад, Облік SaaS), які забезпечують автоматизацію за нижчих витрат і ризиків. Ці рішення легше інтегруються, потребують менше навчання та відповідають поточним потребам клієнтів. У наступні п'ять років пріоритетом має бути зміцнення ІТ-інфраструктури та кібербезпеки, що забезпечить стабільність і конкурентоспроможність без надмірних витрат.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити низку узагальнень, аналітичних висновків і практичних рекомендацій щодо впровадження цифрових технологій в облікову та контрольну діяльність на прикладі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ».

У роботі встановлено, що цифрові технології відіграють визначальну роль у трансформації бухгалтерського обліку та контролю. Зокрема, використання хмарних платформ, штучного інтелекту, аналітики великих даних і технологій блокчейн дозволяє оптимізувати облікові процеси, зменшити людський фактор, підвищити точність фінансових звітів та забезпечити оперативний доступ до інформації. Ці тенденції є глобальними, проте особливої актуальності набувають в умовах цифровізації українського бізнесу, де підвищуються вимоги до прозорості, ефективності та безпеки.

В ході проведеного дослідження було розглянуто теоретичні, практичні та прикладні аспекти впровадження цифрових технологій у систему обліку та контролю, а також проаналізовано пов'язані з цим ризики на прикладі ТОВ «Аудиторська фірма «ТЕО-АУДИТ».

На основі критичного аналізу наукових джерел було виявлено, що впровадження цифрових технологій супроводжується цілим спектром ризиків: технологічних (несумісність програмного забезпечення, кібератаки), фінансових (висока вартість впровадження, низька окупність інвестицій для МСП), організаційних (опір змінам, недостатня кваліфікація персоналу), а також нормативно-правових (недосконале законодавче регулювання, зокрема щодо блокчейн і хмарних технологій). Особливої уваги потребує якість вхідних даних, без якої ефективність цифрових рішень значно знижується.

Проведено глибокий аналіз діяльності ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», який показав, що підприємство використовує застаріле програмне забезпечення 1С, яке знаходиться під санкціями та викликає занепокоєння в контексті національної

безпеки. Програмне забезпечення не забезпечує належного рівня автоматизації аудиторських процедур, не інтегрується з сучасними сервісами, а також ускладнює доступ до даних ззовні, що робить неможливою ефективну віддалену роботу.

Аналіз показав, що внутрішня цифрова інфраструктура компанії не відповідає сучасним вимогам, інтеграція бухгалтерських систем з іншими бізнес-сервісами є обмеженою. Це підвищує ймовірність технологічних збоїв, людських помилок і неправильного тлумачення фінансових показників. Брак кваліфікованого ІТ-персоналу, небажання персоналу змінювати звичні підходи до обліку, а також обмежені фінансові ресурси стримують цифрову трансформацію підприємства.

У процесі дослідження було сформовано рекомендації щодо оптимізації цифровізації на ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», зокрема:

- поступова відмова від програмного забезпечення 1С на користь безпечних українських або європейських аналогів, таких як BOOKKEEPER та Облік SaaS, та розроблено алгоритм переходу на Облік SaaS;
- впровадження хмарної платформи, яка забезпечить безперервний доступ до даних, можливість віддаленої роботи та швидку інтеграцію з CRM та банківськими сервісами;
- організація навчання персоналу з питань цифрової грамотності, кібербезпеки та особливостей роботи з новим ПЗ;
- розробка стратегії цифрової трансформації, що відповідатиме обмеженим ресурсам малих підприємств;
- застосування аналітики великих даних і автоматизованих контрольних процедур для підвищення якості управлінських рішень.

Економічне обґрунтування доцільності впровадження цифрових рішень підтверджує, що за умов правильної реалізації таких заходів підприємство зможе значно знизити витрати на обслуговування бухгалтерії та скоротити кількість помилок. Автоматизація дозволить краще реагувати на зміни ринку, зменшити час обробки інформації та забезпечити конкурентні переваги в умовах воєнного часу та економічної нестабільності.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що розроблені пропозиції можуть бути впроваджені не лише на досліджуваному підприємстві, а й на інших малих аудиторських або бухгалтерських компаніях, що мають подібні проблеми цифрової трансформації. Методичні підходи до ідентифікації ризиків, аналізу цифрових платформ та розробки дорожньої карти впровадження можуть слугувати базою для розробки політики цифровізації в МСП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Євсєєва О. О. Вплив цифрових інновацій на ефективність бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aktpek_n_2024_1_4. (дата звернення 13.03.2025)
2. Яковенко А., Гнатєва Т., Мельничук В. Світові тенденції інтеграції штучного інтелекту в бухгалтерському обліку. *Аграрні інновації*. 2024. Вип. 23. С. 221–227. URL: <https://doi.org/10.32848/agr.ar.innov.2024.23.32> (дата звернення 13.03.2025)
3. Гнатєва Т., Яковенко А., Златова М. Особливості використання штучного інтелекту для потреб бухгалтерського обліку та управління підприємством. *Економічний вісник Причорномор'я*. 2024. № 5. URL: <https://doi.org/10.37000/ebbsl.2024.05.01> (дата звернення: 16.03.2025).
4. KPMG Clara. KPMG. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/services/audit/kpmg-clara.html> (дата звернення: 26.03.2025).
5. Городиський М. П., Поліщук І. Р., Якимцева Ю. В. Методика розробки та використання засобів хмарних технологій в обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 2(96). С. 37–46. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-2\(96\)-37-46](https://doi.org/10.26642/ema-2021-2(96)-37-46) (дата звернення: 15.03.2025).
6. Шкроміда В. В., Шкроміда Н. Я., Гнатюк Т. М. Трансформація системи обліку і звітності в умовах цифровізації бізнесу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Vol. 2, по. 20. Р. 370–379. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.370-379> (дата звернення: 21.03.2025).
7. Balaniuk I. F., Ivanyuk T. L. Застосування цифрових технологій в консалтингу з обліку і оподаткування. *The actual problems of regional economy development*. 2022. Т. 2, № 18. С. 8–15. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.2.18.8-15> [in Ukrainian] (дата звернення: 22.03.2025).
8. Яковенко А. О., Гнатєва Т. М., Воронюк І. Є. Інноваційні рішення в сфері бухгалтерського обліку та аудиту. *Таврійський науковий вісник*. Серія:

- Економіка. 2024. № 21. С. 75–85. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.21.7> (дата звернення: 21.03.2025).
9. Костенко, Ю. О., Бойко, А. П., Денчук, А. П.. Аналіз ефективності бухгалтерських інновацій у зменшенні витрат та збільшенні доходів компаній. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. (3-4). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13897758> (дата звернення: 20.03.2025).
 10. Пушкар І., Гладчук Г., Храпач К. Диджиталізація як інструмент оптимізації управлінського обліку на підприємствах України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-58> (дата звернення: 23.03.2025).
 11. Легенчук С. Ф., Городиський М. П., Майстренко Н. М. Захист бухгалтерських даних в умовах використання Інтернету речей: проблеми і перспективи діджиталізації обліку. *Облік і фінанси*. 2021. Вип. 91. С. 12–19. URL: <https://afj.org.ua/ua/article/806/> (дата звернення: 19.03.2025).
 12. Shevchuk I.B., Deputat B.Ia., Tarasenko O.Ie. Digitalization and its impact on the Ukrainian economy: benefits, challenges, threats and risks. *Prychornomorski ekonomichni studii*. 2019. Vypusk 47-2. P. 173-177. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/47_2_2019/34.pdf [in Ukrainian] (дата звернення: 20.03.2025).
 - 13.5 бухгалтерських програм для ФОП, які допоможуть заощадити – UASpectr. Новини про технології та бізнес UASpectr. URL: <https://uaspectr.com/2024/04/20/buhgalterski-programy-dlya-fop/> (дата звернення: 30.03.2025).
 14. What is the Remote Desktop Protocol (RDP)?. cloudflare. URL: <https://www.cloudflare.com/learning/access-management/what-is-the-remote-desktop-protocol/> (дата звернення: 26.03.2025).
 15. What are the security risks of RDP?. cloudflare. URL: <https://www.cloudflare.com/learning/access-management/rdp-security-risks/> (дата звернення: 26.03.2025).

- 16.Санкції проти 1С/BAS посилено. Що це означає та що робити?. *Masterbuh*. 03.09.2024. URL: https://masterbuh.com/03_09_24_sankciyi_proti_1sbas_posileno_shcho_ce_oznachaye_ta_shcho_ro?fbclid=IwAR1-z7aLFfJ-dS78RzxJNXdKrmAXd-sf9NNmX5ZD7dFSZTEqWTfLXV9qVZw&page=33 (дата звернення: 09.04.2025).
- 17.Бухгалтер 911. Огляд українських бухгалтерських програмних продуктів. Альтернатива російським 1С/BAS. *Бухгалтер 911*. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1080075.html> (дата звернення: 12.04.2025).
- 18.Що таке формат SAF-T та як він вплине на електронний аудит – розповіли на ІТ-конференції Форсайт 2.4 | Новини М.Е.Дос: головні події. *М.Е.Дос – своєчасна звітність та простий обмін документами*. URL: <https://medoc.ua/news/shho-take-format-saf-t-ta-jak-vn-vpline-na-elektronnij-audit-rozpovli-na-it-konferenc-forsajt-24> (дата звернення: 12.04.2025).
- 19.До уваги суб'єктів аудиторської діяльності!. *Аудиторська палата України. Прес-центр*. 03.10.2024. URL: <https://www.apu.com.ua/2024/10/03/%D0%B4%D0%BE-%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%B3%D0%B8-%D1%81%D1%83%D0%B1%D1%94%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2-%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB-3/> (дата звернення: 16.04.2025).
- 20.Програмний комплекс «Аксиома–Аудит з модулем SAF–Т UA», опис програми, основний функціонал, презентація та вартість компанії Аксиома. *Аксиома, продукти BAS*. URL: https://axioma.ua/axioma-saf-t_ua (дата звернення: 16.04.2025).
- 21.Кузьменко О. П., Багрій К. Л., Мельянова Л. В. Розвиток бухгалтерського обліку в контексті глобальних цифрових трансформацій. *Efektivna*

- ekonomika*. 2024. № 8. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.60> (дата звернення: 15.04.2025).
- 22.Sokolenko L. Digitalization as a Vector of Economic Systems Development & Accounting System Modernization. *Accounting and Finance*. 2019. No. 3(85). P. 40–48. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3\(85\)-40-48](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3(85)-40-48) (дата звернення: 16.04.2025).
- 23.Pilevych D. Трансформація системи бухгалтерського обліку в умовах розвитку цифрових технологій. *Problems and prospects of economic and management*. 2020. № 3(23). С. 149–157. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-3\(23\)-149-157](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-3(23)-149-157) (дата звернення: 18.04.2025).
- 24.Гладчук, Г.Г., Звірід Н.В., Гладчук М.В. Вплив автоматизації на транспарентність і точність бухгалтерського обліку в середніх підприємствах». *Актуальні питання економічних наук*, Вип. 5, Листопад 2024, URL: [doi:10.5281/zenodo.14059334](https://doi.org/10.5281/zenodo.14059334). (дата звернення: 20.04.2025).
- 25.Пушкар І., Гладчук Г., Храпач К. Диджиталізація як інструмент оптимізації управлінського обліку на підприємствах України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-58> (дата звернення: 22.04.2025).
- 26.Мокієнко Т. В., Яловега Л. В., Ліпський Р. В., Красота О. Г., Карпусенко Є.А. Вибір програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку в приватному та державному секторах. *Актуальні питання економічних наук*. 2025 Вип. 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15030638> (дата звернення: 20.04.2025).
- 27.Shandova N., Senchyn O., Rybas D. Концептуальні підходи до оцінювання ефективності цифровізації підприємств малого та середнього бізнесу. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. Т. 2, № 14. С. 389–398. URL: <https://doi.org/10.32750/2024-0235> (дата звернення: 21.04.2025).
- 28.Gutsalenko L., Aloslyn V. Directions of digitalization of going concern audit – a prerequisite for its efficiency increase. *Herald of Economics*. 2024. No. 2. P. 92–

105. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.092> (дата звернення: 20.04.2025).
- 29.Дубинська О., Фокін О. Методичні засади аудиту фінансової звітності як складника фінансової та економічної безпеки в умовах воєнного стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 6. С. 281–299. URL: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-6-281-299> (дата звернення: 20.04.2025).
- 30.Грицай О., Папіш В. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88> (дата звернення: 20.04.2025).
- 31.Аналіз тенденцій упровадження цифровізації та диджиталізації в бухгалтерський облік (український кейс) / М. Петченко та ін. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. Т. 1, № 48. С. 105–113. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.48.2023.3951> (дата звернення: 24.04.2025).
- 32.Ручний імпорт даних. Облік SaaS - нові технології обліку і управління. URL: https://www.oblik.ua/uk/documentation/ruchnoy_import_dannykh_61?searchText=імпорт (дата звернення: 24.04.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ»

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Співвіднесене
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВ "АУДИТОРСЬКА ФІРМА"ТЕО-АУДИТ"	Дата(рік,місяць,число)	Коди
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	2025 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТГГ 1	41458007
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту, консультування з питань оподаткування	за КОПФГ	UA800000000000624772
Середня кількість працівників, осіб	18	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		69.20
Адреса, телефон	вулиця КОНОВАЛЬЦЯ ЄВГЕНА, буд. 36/Д, корпус С, оф. 63/85, М.КИЇВ обл., 01133, УКРАЇНА		0669923646

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби :	1010	-	-	
первісна вартість	1011	977,8	977,8	
знос	1012	(977,8)	(977,8)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	-	-	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	-	-	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	295,7	497,5	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	0,9	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 662,9	466,6	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	870,0	834,8	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	-	-	
Усього за розділом II	1195	2 828,6	1 799,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	2 828,6	1 799,8	

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	24,0	24,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 761,4	806,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 785,4	830,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	303,1	314,4
розрахунками з бюджетом	1620	70,4	1,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	669,7	653,4
Усього за розділом III	1695	1 043,2	969,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	2 828,6	1 799,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 259,2	5 665,7	
Інші операційні доходи	2120	-	-	
Інші доходи	2240	126,9	33,1	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8 386,1	5 698,8	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)	
Інші операційні витрати	2180	(9 340,8)	(5 482,1)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(9 340,8)	(5 482,1)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(954,7)	216,7	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(954,7)	216,7	

Керівник _____ (підпис)
 Головний бухгалтер _____ (підпис)

ПАРФЕНЮК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
 ПАРФЕНЮК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
 (ініціали, прізвище)
 (ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ:
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів

**X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

25 квітня 2025 року

РОЗДІЛ 6. БІЗНЕС-АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

<i>Serazhym V.J.</i>	Business analysis when choosing a partner country for export or import: a comparative approach	269
<i>Аніщенко К.О.</i>	Індикаторний аналіз ризиків розкрадання державних коштів	271
<i>Бразіна А.О.</i>	Бізнес-консалтинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах цифрової економіки	273
<i>Дем'янюк А.В.</i>	Основні підходи до аналізу корпоративної звітності зі сталого розвитку підприємства в сучасних умовах	275
<i>Дикой Р.О.</i>	Бізнес-аналіз в управлінні підприємствами: теорія та практика в умовах переходу до зеленої економіки	277
<i>Довматенко М.І.</i>	Аналіз ефективності використання трудових ресурсів як інструмент підвищення продуктивності підприємства	278
<i>Купчишина А.В.</i>	Виявлення схем шахрайства при здійсненні аудиту фінансової звітності клієнтів СПФМ	280
<i>Папухник А.Ф.</i>	Здійснення аудиторської діяльності з метою протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, на прикладі АТ «Укрзалізниця»	282
<i>Солопенко Ю.В., Маср Н.В.</i>	Оцінка рентабельності на основі п'яти ключових показників як інструмент фінансової діагностики підприємства (на прикладі ТОВ «ЛДЦ «Меділюкс»)	285
<i>Трохименко А.В.</i>	Аналіз ризиків корпоративного шахрайства в процесі обліку виробничих запасів	288
<i>Шпак К.О.</i>	Аналіз ризиків безперервності діяльності та прозорості структури власності підприємства	290
<i>Янцевич Т.Ю.</i>	Аналіз фінансової звітності та належна перевірка клієнта аудиторської фірми	292

РОЗДІЛ 7. СТАН І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АУДИТУ

<i>Баркова В.А., Книшек О.О.</i>	Проблеми та шляхи вдосконалення внутрішнього аудиту у державному секторі економіки України	294
<i>Васковець А.С.</i>	Аудит в умовах війни: адаптація до нових економічних і соціальних реалій в Україні	296
<i>Вовк В.В.</i>	Аудит підприємств-банкрутів: інформаційне забезпечення та процедури	298
<i>Дяк О.В.</i>	Аудиторська оцінка відповідності криптовалютних бірж вимогам фінансового моніторингу	300
<i>Зубенко В.С.</i>	Міжнародний досвід функціонування внутрішнього аудиту в закладах вищої освіти	303
<i>Колесникова Є.С.</i>	Нормативно правові аспекти професійної етики аудитора	306
<i>Лещенко Д.К.</i>	Тенденції розвитку внутрішнього аудиту	308
<i>Майка А.В.</i>	Ризики впровадження сучасних інформаційних технологій в діяльність малих аудиторських фірм	310
<i>Савченко А.М.</i>	Роль штучного інтелекту в автоматизації аудиторських процесів агропромислових підприємств	312
<i>Шевчук Ю.В., Кісельова А.О.</i>	Перспективи використання сучасних інформаційних технологій у податковому контролі	315

УДК 657.6:005.8:004.738.5:658.11

Майка А.В.,

*студентка ф-ту ОПМ, 4 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник – Слободяник Ю.Б. – д. е. н.,
професор кафедри аудиту*

РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛИХ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ

На сьогоднішній день важко знайти компанію, яка досі не використовує цифрові технології для автоматизації обліку та контролю. Не оминула диджиталізація і аудиторські фірми України, які у цих питаннях не відстають від зарубіжних. Навіть ті, що належать до категорії малих підприємств, активно впроваджують в свою діяльність ІТ, які водночас провокують низку ризиків для цих компаній. Активне впровадження ІТ-інструментів, застосування технологій на зразок великих даних (Big Data), як інструментів аудиту, підвищує цінність та покращує якість надання аудиторських послуг завдяки надійності, достатності та відповідності отриманих доказів. На жаль, у малих підприємств вони мають обмежене застосування через недостатню кількість кваліфікованого персоналу та складність впровадження цієї технології в діяльності підприємства [4]. Зазвичай ця технологія вимагає значних фінансових витрат, які можуть стати критичними для малого підприємства, ресурси якого обмежені. Так, використання Big Data в малих аудиторських фірмах хоч і має потенціал, але супроводжується значними ризиками та бар'єрами.

Сьогодні використання ІІІ в аудиті вже має значний вплив, який прогнозовано буде тільки зростати. Науковці зазначають, що майбутнє професії аудитора залежить від застосування ІІІ, а точніше від того, наскільки ефективними та результативними будуть аудиторські процедури, методи вибірки, співвідношення витрат і доходів та визнання суттєвості з використанням цієї технології [2]. Для малих аудиторських фірм ІІІ може автоматизувати рутинні операції, такі як обробка первинної документації, аналіз транзакцій чи виявлення шахрайства у фінансових даних, що дозволить аудиторам зосередитися на більш складних експертних завданнях.

До ризиків використання ІІІ належить тривалий процес прийняття рішень через вивчення більшої кількості альтернатив, високі витрати, технічне обслуговування системи, складне базове навчання з нуля. Не виключений ризик нерівності доходів, зниження вимог до працівників та підвищення загроз для фінансової безпеки підприємства. Також варто зауважити, що в контексті аудиту застосування ІІІ може призвести до того, що технології будуть оманливими та внутрішньо упередженими, також міститимуть людські логічні помилки чи ті ж самі упередження [2]. Не варто забувати і про етичні проблеми, які несе за собою використання ІІІ в професійній діяльності аудитора. ІІІ може виконувати одне конкретне завдання, але не має загальних характеристик, притаманних людському мозку, в результаті чого і порушуються етичні принципи щодо безпеки даних, прозорості та доступності. Перераховані ризики і етичні

проблеми негативно впливають на довіру до ІІІ та його надійність.

Блокчейн з'явився завдяки появі Bitcoin, дозволяючи аудиторам легко отримати доступ до всіх дій за минулі періоди, забезпечивши моніторинг усіх транзакцій і системних змін. Ця технологія також мінімізує можливість спотворення та маніпуляції даними. Водночас для малих підприємств впровадження блокчейн несе свої ризики, пов'язані з обмеженою гнучкістю цієї технології. Через незмінність записів у реєстрі виправлення помилок або оновлення даних ускладнює або зовсім унеможлиблюється без додаткових технічних рішень. Для малого підприємства, яке не має достатнього досвіду в управлінні подібними ситуаціями, це призведе до юридичних або репутаційних проблем. Крім того, правове регулювання технології блокчейн в Україні поки що залишається не до кінця визначеним, створюючи додаткову невизначеність у питаннях відповідальності, валідації даних та захисту конфіденційної інформації. Вартісна та технічна складність технології створює бар'єри в інтеграції та ефективному її використанні – без фахівців у сфері криптографії та цифрової безпеки компанія піддається ризику неправильного налаштувати або інтерпретування даних [4].

Попри очевидні переваги, впровадження цифрових технологій, використання Big Data, ІІІ та блокчейн, супроводжується низкою ризиків для малих аудиторських фірм, зокрема через обмеженість фінансових, кадрових і технічних ресурсів. Основними викликами є висока вартість впровадження, технічна складність, недосконале законодавче регулювання, а також потенційна загроза етичним стандартам і довірі до результатів проведення незалежного аудиту. Щоб мінімізувати ці ризики, потрібно поступово та вибірково впроваджувати новітні рішення, орієнтуючись на ті з них, які є найбільш адаптованими до масштабів і потреб фірми. Важливо також інвестувати у підвищення кваліфікації персоналу та активно взаємодіяти з розробниками програмних продуктів для створення більш доступних і зрозумілих інструментів, спеціально розроблених для малого бізнесу. Виважений підхід у застосуванні ІТ в роботі малих аудиторських фірм підвищуватиме якість надання аудиторських послуг.

Список використаних джерел

1. Abu-Dabseh, F., Khtatbeh, M. M., Al'Ararah, K., Allassuli, A. *Exploring the Role of Digital Transformation in Mitigating Accounting Fraud: A Cybersecurity Perspective. International Review of Management and Marketing*, 2025. 15(3), P. 398–405. URL: <https://doi.org/10.32479/irmm.18490> (дата звернення: 19.04.2025)
2. Zaky A.M.A.F., Widuri R. *How does risks and ethical issues impact the adoption of artificial intelligence in auditing? Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2025. Vol. 103, no. 5. P. 1877-1890. URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No5/18Vol103No5.pdf> (дата звернення: 19.04.2025).
3. Vitali S., Giuliani M. *Emerging digital technologies and auditing firms: Opportunities and challenges. International Journal of Accounting Information Systems*. 2024. Volume 53. 100676. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1467089524000095> (дата звернення: 19.04.2025).
4. Vuković B., Tica T., Jakšić D. *Challenges of using digital technologies in audit. Analiz Ekonomskog Fakulteta U Subotici*. 2024. 60(51). P. 15–30. URL: <https://doi.org/10.5937/AnEkSub2300014V> (дата звернення: 19.04.2025).